

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Voto, & Voti Redemptione. Tit. XXXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

9. 10. *Cortas. in l. qui liberos, n. 112. ff. de ritu mpt. Padil. in anth. res que, n. 6. C. communia de leg. Conar. d. §. 6. n. 13. Molin. de primog. lib. 1. c. 1. 5. n. 3. Valasc. conf. 9. n. 9. quod quidem adeo verum est, ut etiam filij sint spuriij, eodem alere non teneatur mater, nisi in subdium, ut docent Paleoth. de notis, & fuit. c. 48. n. 3. Gam. Lusit. decif. 304. n. 2. Valasc. d. conf. 92. num. vlt. D. Barbos. d. p. 4. n. 67. quamvis Lara in d. l. si quis à liberis, s. idem rechrist. 3. 5. & s. s. mater, n. 5. Abb. & multi dix relati à Valasc. ubi proxime, cum communia sententia constituta quod licet ad alendos filios legitimos solus pater principaliter teneatur, in alendis tamen spuriis pater & mater simul concurrent debent, quorum fundamenta responderet Paleoth. ubi supra, quicquid indistincte loquatur Sancta. var. rejl. quaf. 33.*

10. *Et in estate tali, &c. Collige ex text. hoc quod nullus debet morari apud illas personas, quae vita, aut salutis spirituali, aut temporali ipsius possunt infideli, argom. c. 2. de disort. & cap. literas, ad fin. de resist. foliat. & in filio, qui non cogitum, imo nec potest cohabitare cum patre suscipit, & illum ad malos mores inducere probat. si lenones, C. de Episcopali and. & lenones, C. de spectacul. lib. 1. notant Gutier. canon. lib. 1. c. 2. 5. n. 19. Cabed. Lusit. decif. 99. n. 3. & 6. part. 1.*

11. *Deponendum patri eundem puerum assignandum.]* Refert Azot. d. lib. 8. c. 11. quaf. 7. turpia, & nefaria esse pacta illa, ut suscepit liberi, si malefici fuerint, patris factam hereticam profiteantur, si feminine Catholican matris Religionem teneant, & colant.

12. *In gloss. Insidentur, ibi, si vero vino patre quod. &c. Docet gloss. quod facto diuortio inter coniuges licet iure Codicis in arbitrio iudicis. est an apud patrem, vel matrem liberi morari, ac nutriti deberent, iuxta l. r. C. de diuortio facto, iure tamen nonnullimo. Authenticorum decisum est ut si pater causam diuortio dedit apud matrem ad secundas nuptias non venientem liberi communes morari, & educari debent patris expensis; si vero culpa mulieris diuortium fiat, aletur filius penes patrem impensis matris, aub. si pater, ubi gloss. verbo maris; C. illo tit. gloss. verbo alantur in aub. ut liceat matri, §. illud collat. 8. gloss. verbo de materna in l. alimenta, C. de negot. gestis, ubi Bart. n. 1. Paul. n. 3. Alex. n. 4. qui dicit communem Boer. decif. 17. n. 11. Syluest. verbo filij, n. 2. 4. optimè Lara in d. l. si quis à liberis, §. si mater, n. 1. cum seqq. Gutier. canon. lib. 1. c. 2. 4. n. 19. D. Barbo in rubr. ff. soluto marim. p. 2. n. 53. Cabed. d. decif. 99. n. 6. quamvis Valasc. post Salic. quem refert conf. 9. 1. n. 10. ternosc. continet matrem nullo puncto esse obligatam suis furnitibus alere filios, etiam si causam diuortij praestaret, dicens id nullo iure caueri; quia illa verba d. aub. si si pater, ibi, matris locupletis expensis, non sunt in corpore vide fuerunt sumpta, imo fuerunt addita ab Irenio, quod quidem ante illum notauit d. n. 11. cum seq. ubi optimè defendit communia sententiam, & concludit verba illa, quae fuerunt addita ab Irenio fuisse ex intentione & mente iuris Civilis de prompta.*

13. *In gloss. Post triennium, ibi, filius minor triennio apud matrem debet ali. Notatur ad hoc, quod mater teneatur filios triennio alere, ut per Con. de sponsal. p. 2. c. 8. §. 6. n. 13. Bernard. reg. 202. loan. Garc. reg. 308. Molin. de primog. lib. 2. c. 1. 5. n. 3. Ioseph. Gonzal. var. quaf. c. 38. n. 31. Lancel. Gallia in consuet. Alex. in gloss. solidos, 9. 6. n. 14. 2. in fine, loan. Garc. de expens. c. 3. ex num. 29. Lar. in l. si quis 4. liberis, §. mater, n. 1. cum seqq. ff. de liberis agnosc. Menoch. de arbitr. casu 396. Don. à Fin. Barbo. Collect. Tom. I. 1.*

tom. 1. comm. opin. lib. 5. tit. 14. n. 5. pag. 753. Bellacomb. tom. 2. lib. 8. tit. 29. n. 2. 2. pag. 404. Surd. de alment. tit. 1. 9. 14. Molin. de infir. tract. 2. disp. 168. vers. mater. D. Barbo. in rubr. ff. soluto matrim. p. 1. n. 18. Valasc. conf. 9. 2. à princ. Cardo. in praxi iudicium, verbo alimenta 12. & verbo pater, n. 18. D. Marta in votis nouiss. decisi. voto 236. plures apud Cened. d. collect. 72. n. 3.

In gloss. *Ad infidelitatis errorem, ultim. Notatur ad hoc, quod quando alter patens infidelis est, tunc infans, et si triennio minor, est apud patrem fidelem educandus, & quamvis sit maior apud matrem fideler, ut per Sanch. de matrimon. lib. 7. disp. 73. n. 16. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quaf. 125. à princ.*

De Voto, & Voti Redemptione.

TIT. XXXIV.

 VPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Burr. Anch. Pan. norm. Guillelm. Durand. in breuario aureo fol. 108. Ioan. de Londris in breuario sanctorum Canonum. fol. 175. verso. Petr. de Rauenna in compendio iuris Canon. Martin. McNair. in epitome Decret. fol. 122. verso. Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 476. Goffred. & Host. in summi. huius tit. Alex. Caffan. & Anstaf. Germon. in paralisis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. nouis Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris Canon. sub eod.

De materia huius tit. tractatum edidit Stunica, & incidenter latè egerunt Saye. in clavi Regia, lib. 6. Azot. infit. moral. p. 1. lib. 1. c. 13. cum seqq. Soat. de Relig. tom. 2. tract. de voto. Ioan. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 11. Gutier. canon. lib. 2. c. 22. Valer. Reginald. in praxi fori parvit. tom. 2. lib. 18. n. 2. 05. cum malitis seqq. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. nouissimè Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum de tribus votis solemibus, lib. 1. de voto simplici in commun. Hieron. Roderic. in compendio quaf. Regul. resol. 11. de voto. Vincent. Filliuc. tom. 2. tract. 26. Bafil. Pont. de marim. lib. 8. ex c. 8. Paul. Laym. in Theolog. moral. lib. 4. tract. 4.

S V M M A R I V M.

1. *Votis possunt eleemosynis redimiri, vel in aliud commutari intercedente superioris auctoritate; & infra causam redimendi, vel mutandi.*
2. *Episcopi habent potestatem dispensandi in votis quamvis nondum consecrati sint.*
3. *Archiepiscopus in suorum subditorum votis potest etiam ante receptionem pallium dispensare, non autem in votis subditorum Episcoporum Suffraganeorum.*
4. *Commutare votum in rem manifestè meliorem quisque propria auctoritate potest.*
5. *Causa exigitur dum commutatio non sit in rem eundem meliorem.*
7. *Votis in commutatione quoties incertum est an ea fiat in id, quod est Deogratius, auctoritas Pralati est necessaria.*

BIBOSA
Ius Can.

2. 13.
CIVI
18.

C A P. De Peregrinationis. I.

Alex. III.

Episcopus potest commutare vota, v.g. peregrinationis, & in commutando debet considerare qualitatem personae, & cauam communicationis, & suo arbitrio iudicare an recompensatio sit melior, & Deo magis accepta, quam peregrinatio posita in infirmitate, vel diuitiis, vel alia causa probabili. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Mol. Anan. Bñtr. Hqft. Hentie. Anch. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontifici, pag. 317. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 49. remissiæ Ximen. in concord. p. 1. & 2. refutetur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 19. c. 1.

Ab eius, qui presidet, pendet arbitrio, &c.] Intellige de Episcopo in sua diœcesi, quia si Pontifex de se ipso loqueretur, potius diceret, à nostro pendet arbitrio; tam etiam, quia in omni proprietate verborum Episcopus præfesse dicetur in sua diœcesi, & cap. ad honorem, ibi, in partem solitudinis, de auctoritate. & vñ pally, præsertim quia quando in iure sermo est de propria Pontificis iurisdictione, vel ponuntur verba, quæ maiorem significant potestatem, vt in d.c. ad honorem, ibi, in plenitudo[n]em; vel additur, qui toti Ecclesia præfessus; & sic dicendum est in hoc text. agi de Episcopis; quia vero generaliter erat intelligendus, & respondeat, scilicet de unoquoque Episcopo in sua diœcesi, id est text. vñs est illo modo loquendi; & ita probat Episcopos habere potestatem dispensandi in votis, vt docent Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 10. n. 3. Less. de inst. lib. 2. c. 4. dub. 1. 3. à pinc. & c. 4. dub. 1. 2. n. 6. 2. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 38. n. 6. latè ego ipse de officiis & potest. Episcop. p. 2. alleg. 36. n. 4. Basil. Pont. de Sacram. Matriu. lib. 8. c. 8. n. 2. vñbi 2. ampliat ad omnes alios quali Episcopalem iurisdictionem habentes. Non obstat, quod quidam dicunt hunc text. non agere de dispensatione, sed de commutatione voti, vt existimant nonnulli citati à Soar. d.c. 2. n. 3. quia respondetur verum quidem esse interrogacionem factam suis Pontifici de commutatione, seu de redēptione voti, & idēo de commutatione etiam respondet, nihilominus tamen in fine ita concludit, & secundum hoc debet exinde dispensare, significans iuxta qualitatem negotij posse Episcopum dispensatione vñ vel pura, vel misericordia commutationem prout iudicauerit expedire. Poteruntque Episcopi hac facultate vñ quāvis nondum consecrati sint, dummodo sint à Pontifice confirmati, secus si solum electi, Less. d.c. 40. dub. 1. 3. n. 100. ver. secundo, 3. Sanch. d.c. 8. n. 7. Ego d.alleg. 36. n. 6. Archiepiscopus in suorum subditorum votis dispensare etiam ante receptionem pallium, Sanch. d.c. 38. n. 8. non autem in votis subditorum Episcoporum suffraganeorum, Soar. d.c. 10. n. 8. Sanc. in clani Regia, lib. 6. c. 11. n. 79. Anton. Gom. in Bullam Cruciae claus. 10. n. 58. Aul. de consur. p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 10. & p. 2. disp. 10. dub. 6. post 1. conclus. notab. 2. Basil. Pont. d.lib. 8. c. 5. n. 9. Sanchez, d.c. 32. n. 11. vñbi n. 16. resolut Archiepiscopum posse ipsosmet suffraganeos Episcopos liberare à votis dispensando cum eis; & num. 17. tenet Capitulum Sede vacante dispensare in omnibus votis, in quibus potest Episcopus, & num. 19. idem dicit de Abbatibus, & quibuscumque alii Prælati. habentibus diœcesim sibi subditam cum iurisdictione quasi Episcopali, & citat Anton. Gom. d. claus. 10. n. 62. Soar. d.c. 10. n. 13. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 11. 6. 19. q. 2. Sanc.

d.lib. 6. c. 11. n. 8. & plurēs alios, qui apud eum viderunt possunt.

Verum supradictam Sanchez sententiam, quæ concedit Archiepiscopis facultatem dispensandi cum Episcopis suffraganeis, nonnulli dicunt veram esse solummodo tempore visitationis, sed illam iure optimo retinunt Soar. tom. 5. in 3. part. disp. 4. lib. 2. n. 12. & tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, c. 10. num. 9. & Basil. Pont. d.lib. 8. c. 5. num. 11. ex ea ratione, quia tempore visitationis non potest suis suffraganeis dimissarias concedere, nec legitimare. ut Doctores docent: Facit quia in cap. fin. de censib. lib. 6. tantum conceditur potestas absoluendi, non vero dispensandi, sunt enim ista diuersa potestates; sic pari modo Soar. d. lib. 6. cap. 11. num. 3. & Basil. Pont. d. cap. 5. num. 10. indistincte tenet Archiepiscopum non posse cum Episcopis suffraganeis dispensare, quia ex iure non constat hanc potestatem habere in Episcopos suffraganeos, nisi in ceteris casibus, iuxta text. in cap. paf. 1. de officiis ordin. tum etiam, quia ea potestas necessaria non est, si enim sermo sit de dispensationibus in legibus Pontificis, aut Concilii generalis, aut prouincialis, nenter regulariter dispensare potest, & in eo casu in quo potest dispensare Archiepiscopus, potest & Episcopus cum suis, & quod erga alios potest, & in seipsum potest. Vtrum autem Archiepiscopus, vel Episcopus possit beneficium dispensationis impendere religiosis exemptis, vide Molin. de inst. tom. 4. tract. 3. disp. 6. n. 15. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 39. n. 36. Basil. Pont. d.lib. 8. c. 5. n. 22. cum multis seqq.

Vnde inferitur ex prædictis verbis, & contexta huius textus, quod nulla opus est superioris auctoritate ad commutationam votum in rem manifeste meliorem, sed quicunque potest propria auctoritate sic commutare; vt per Couar. in cap. quāvis partim, p. 1. §. 37. 4. ver. ego vero, Iacob. de Graff. in aures de cis. p. 1. lib. 2. c. 30. n. 1. & 5. Tolet. in summ. lib. 4. c. 18. num. penult. Petr. de Ledelina in summ. tom. 2. tract. 10. c. 8. in fine tertie partis, vers. res. a trattar de la commutatione, Fr. Emman. in Bullam Cruciae, §. 7. n. 106. Anton. Gom. in eandem Bullam claus. 10. n. 112. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7. col. 9. vers. bac ipsa ratione, Sanc. in clani Regia, lib. 5. c. 12. n. 5. Henr. in summ. lib. 5. al. penit. c. 2. o. 8. 5. & lib. 7. de Indulgenc. c. 30. §. 5. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 48. & num. 4. Less. de inst. lib. 6. c. 4. o. dub. 1. n. 87. Azor. inst. moral. part. 1. lib. 1. cap. 18. q. 1. Ioan. Valer. de different. inter virumque forum, verbo solutio, differ. 1. latè Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 49. princ. vñ. 12. resolut non posse propria voluntate auctoritate commutationem voti fieri in rem æquæ bonam, sed necessariam esse auctoritatem Prælati commutare potenter contra plures, quos citati in collect. ad cap. 4. num. 3. infra hoc tit.

Et causam commutationis. Ergo causa exigunt dum commutatio non sit in rem evidenter meliorem, vt per Bejam respon. causam conscient. p. 1. cap. 49. vers. 1. quia dispensatio, & p. 2. causis 9. Viuald. in candelabro aureo, p. 3. cap. 14. num. 14. Soar. d. cap. 18. n. 9. Sanc. d. cap. 2. num. 25. Less. d. cap. 40. dub. 11. num. 96. Azor. d.c. 18. quæst. 3. Sanch. d. cap. 49. num. 14. etiam resolentes ad commutationem in evidenter melius nullam exigi causam, quod præ omnibus bene explicat Sanchez d. cap. 49. num. 15. vñbi dicit text. in prædicti, exigente cauam, intelligi dum commutatio non sit in rem evidenter meliorem, & num. 16. resolut nullam quoque desiderari causam quando Prælatus commutat votum in rem certò æqualem, iudicans probabiliter esse meliorem, aut dubitans

an melior sit, & num. 21. tenet non exigi causam obstantem executioni voti ad illud commutandum, de quibus omnibus vide Dianam *resolut. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resolut. 10.* Quid autem nomine maioris, vel æqualis boni intelligatur in quod votum de more commutatur: vide Azor. *d. lib. 11. cap. 18. quest. 23.*

An recompensatio melior fuerit. Notatur ad hoc, quod quoties in commutatione voti incertum est an ea sit in id, quod est Deo gratus, auctoritas Praelatit necessaria, ut per Valer. *Reginald. in praxi fori pænit. lib. 18. n. 34. 3. Sanch. d. lib. 11. c. 49. n. 7.*

S V M M A R I V M.

1. *Votum ultramarinum commutat Papa, in his maximis, qui in puerili atate ubuerunt.*
2. *Dispensari potest in votis puerorum ante pubertatem emissis alia causa non petita.*
3. *Vota a parentibus, & tutoribus irritari possunt, quia iuri, potestati, & domesticae gubernationi patris officiant.*
4. *Causa obstantis ad voti dispensationem est quando votum leviter, & ex animi facilitate emissum est, non præmissa prudenti, ac matura deliberatione.*
5. *Votorum in commutatione non est necessarium seruare uitatem, aut similitudinem, sed sufficit votum reale in personale, & personale in reale commutari.*

C A P. Venientis. II.

1. *Papa dispensat in voto Hierosolymitano, propter facilitatem videntis, etiam si vobis deditis alteri fidem emendi simul Hierosolymam, & commutat in elemosynas, & consultit ut vobis nutrit pauperem dum vobis vinit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Ioan. Andr. Imol. Anan. But. Hof. Henric. Anchar. Panorm. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 318. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 491. remissione Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Ant. Angust. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 29. c. 2. & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 15.*

2. *Quod in etate tenera, &c.] Notatur ad hoc, quod in votis puerorum ante pubertatem emissis potest alia causa non petita dispensari: quia semper iure optimo præsumi potest imprudentia, & lenitas in vobendo, eo quod imputabiles maturo consilio careant, ita docet Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 20. num. 13. Vnde posse ea vota a parentibus, & tutoribus irritari, quia iuri, potestati, & domesticae gubernationi patris officiant, ut in voto peregrinationis, quia non potest filius ex qui sine magnis sumptibus, tenent Nauar. in man. c. 12. n. 7. o. vers. octavo, Azor. inst. moral. part. 1. lib. 11. c. 17. q. 7. Sayr. in clavis Regia. lib. 1. c. 10. num. 25. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto. lib. 6. c. 5. num. 9. Non obstat quod Pontifex in præfensi non dispensatione fuerit vobis in eo voto pueri, sed commutatione, quia respondet Sanch. loc. cit. in fine, potuisse Pontificem ex causa dispensare omnino, sed misericordie commutationem aliquam, ne a suo stylo ordinario recederet, qui est pars dispensare, & partim commutare.*

3. *Facilius potius quam ex arbitrio discretionis præmit.] Notatur ad hoc, quod causa obstantis ad voti dispensationem est quando votum leviter, & ex animi facilitate emissum est, non præmissa prudenti, ac matura deliberatione, ut per Abb. b. c. n. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 92. num. 3. in fine, Azor. d. lib. 11. cap. 15. Barbos. Collect. Tom. II.*

9. in fine. Valent. 2. 2. disp. 6. punct. 7. ad fin. Sanch. d. disp. 20. n. 12.

Quod idem votum elemosynis redimat.] Ergo in votorum commutatione non est necessarium seruare uitatem, aut similitudinem, sed sufficit votum reale in personale, & personale in reale commutari, ut per Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto. lib. 6. c. 19. n. 16. & 17. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 56. n. 2. 4. qui respondent c. 1. sup. hoc tit. dum significat votum peregrinationis, quod ex reali, & personali est mixtum, debere commutari in quid reale quando necessitas non cogit, continere confilium, & non præceptum.

In gloss. *Socy fideles, ibi, sed nunquid Papa potuit illum absoluere ab obligatione, quia socio renebatur, &c.* Respondet Tiraq. in tract. res inter alios acta, in princ. vers. hisi consenti, quod licet Papa non possit tollere ius alteri quæsumus ex iure naturali, tamen ubi illum ius venit non principaliter ex iure naturali, sed accessoriæ, & in consequentiam iuris Ecclesiastici, in quo Papa habet pleniorum potestatem, potest sublatu principiis etiam solo verbo ipsum accessorium, quod iuris est naturalis, tollere.

S V M M A R I V M.

1. *Verba simplicia non faciunt quem ad votum obligari, nisi habeat animum illum adimplendi.*
2. *Propositum nullum quantumvis firmum aliquando voti obligationem inducit, nisi promissione firmetur.*
3. *Voti vinculo non adstringitur ille qui Deo aliquid promittit, vel votum, cum in animo eius non sit se voto obligare.*
4. *Propositum quale voto sufficiat quando promissione firmatur, ostenditur.*

C A P. Literaturam. III.

Proponens in animo fieri Religiosus, & cum hoc proposito dicit, non morabor diu in seculo, non dicitur voluisse. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hof. But. Henric. Anchar. Panorm. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 319. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 491. remissione Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Ant. Angust. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 21. c. 1. Collige ex text. nullum propositum quantumvis firmum aliquam voti obligationem inducere, nisi promissione firmetur, ut per Cour. in cap. quanvis patrum, p. 1. s. 3. n. 12. Valent. 2. 2. disp. 6. 9. 6. punct. 1. col. pen. in solut. ad 2. Azor. inst. moral. p. 1. lib. 11. c. 13. quod est 1. de voto, q. 5. Sayr. in clavis Regia, lib. 7. c. 1. n. 8. & c. 4. n. 6. & 12. Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 33. n. 19. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 1. n. 20. cum seqq. Votum enim inducitur ex verbis solemniter & deliberatè emissis, Paul. Fusch. in singular. vtriusque iuris lit. V. sing. 50.

In gloss. *Proponens ibi, & nemo se obligat nisi, qui animum habet se obligandi.* Notatur ad hoc, quod ille, qui Deo aliquid promittit, vel votum, cum in animo eius non sit se voto obligare, voti vinculo non adstringitur, ut per Sylu. in sum. verbo iuramentu 4. q. 19. Angel. verbo votum 1. q. 7. Nau. in man. c. 12. n. 27. Sayr. d. lib. 6. c. 4. n. 4. & agnoscat si qui vobet, nolit se voto obligare, Azor. d. c. 13. q. 9. Quale ante propositu voto sufficiat, quando promissione firmatur, vide Sanch. d. c. 1. n. 22. vbi n. 22. cum Azor. d. c. 1. q. 9. vlt. resolutus quando vobis habet animum promittendi, & se obligandi, non

65 3 ad regi

BBOSA
Ius Can.
2. 13.
CIVI
18.

autem exequenda rei promisso, obligare votum, & n. 24. hinc dicit minimè esse votum, quando votens non habuit verum promittendi animum, nec ex voti aliquam obligationem consurgere, sed esse quandom voti fictionem, & n. 26. tenet votum non obligari, quando votens habuit veram promittendi intentionem, nec expresse intentionem se obligandi excludit, at nec expressam, nec implicitam se obligandi intentionem habuit.

S V M M A R I V M.

1. *Votum omne mutabile est in votum Religionis.*
2. *Votum solenne Religionis exigit omnia vota antea emissa, si votens non exeat, sed profiteatur, & num. 4.*
3. *Votum non infringit, qui commutat in melius.*
5. *Professione Religionis obtineatur plenissima omnium criminum antea commissorum condonatio.*

C A P. Scripturæ. IV.

1. **V**otum omne mutatur in votum Religionis, quia temporale obsequium mutatur in perpetuum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar, Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Anchur. Henric. Panormi. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 319. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 491. remissus Ximen. in concord. p. 1. & 2. refutab. Ant. August. collect. 2. Decret. lib. 3. sit. 21. c. 2.

2. Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt, D. Thom. 1. 2. q. 88. art. 1. 2. ad 1. & q. 189. art. 3. ad 3. & art. 8. ad 2. Sot. de iuris. lib. 7. q. 4. art. 3. vers. 4. & q. 7. vers. 3. Natan. conf. 4. de Regular. in nouis. & in man. c. 12. n. 6. & 78. in fine. Conat. in cap. q. namvis pactum, p. 1. §. 3. num. 4. vers. sexto. Petr. de Ledesma in summ. tom. 2. trah. 2. o. cap. vii. vbi de votorum commut. vers. digo lo segundo. Campanil. in diu in foro iuris Canon. rubr. 12. c. 10. n. 2. Azor. in iuris. moral p. 1. lib. 11. c. 18. q. 1. vers. cap. igitur. Barthol. à S. Fausto in thesauro Religionum, lib. 5. q. 313. Sayr. in clavis Regia, lib. 5. c. 8. n. 15. & lib. 6. c. 7. n. 2. & c. 12. n. 5. & 11. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum votum. disp. 13. dub. 4. à princ. Ludou. Miranda in man. Prelator. tom. 1. q. 2. art. 7. Peregrin. in comment. ad confit. Cleric. Regular. p. 2. c. 1. lit. C. & 20. Hieron. Roderic. in compend. quæst. Regul. resol. 1. 4. o. n. 6. latè, & eleganter Sanch. in precepta Decalogi. tom. 2. lib. 5. c. 5. à n. 36. vbi n. 38. tenet ipso iure vota in seculo facta censeti commutata in Religionis professionem; ac proinde absque alia commutandi intentione manere profitement ab eis liberam, vt probat hic text. cuius decisio non initiatur speciali votensis intentione commutandi, sed solo privilegio sufficiente, vt priora vota simplicia maneat ipso iure extinta emissio solemni; quia cum omnia vota Deo promissa sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa Religionis professione, per quam se, & omnia sua dedicat profitemis diuinito obsequio, moriens priori vita, & nihil, nec propriam voluntatem sibi reservans, & n. 39. resolut idem dicendum esse de votis tempore nouitatus emissis, & n. 40. idem pariter dicit de votis a professo emissis, & transeunte ad aliam Religionem strictiorem, in eaque profitemis, vel expulso in perpetuum, & propria sponte ingrediente, sive strictiorem, sive laxiorem, quamvis in fine consolat tutum remedium esse petere irritationem illorum votorum, & n. 43. quod omnia vota, sive personalia, sive realia, commutantur ipso

iure in Religionis professionem, quod etiam tenent Couar. vbi supr. Ludou. Miranda in man. Prelatorum, tom. 1. q. 2. art. 7. Nald. verbo votum, num. 50. Soar. rom. 3. de Relig. lib. 6. c. 1. 4. num. 5. Barthol. de Vecchis d. dub. 4. num. 1. in fine, addit Sanch. d. cap. 3. num. 45. votum reale remissum non solum Deo, sed intimatum patri, vt ab ipsa acceptetur, & ita coniunctum cum professione illa parti facta non posse in Religionis professionem commutari, quia tunc est ius ipsi acquisitum, & ita cessat commutatio in melius, & num. 47. paritet ob eandem rationem resoluta hæredem obligatum ad realia defuncti vota persolvienda non eximi Religionis professione, sed obligationem illam ad eius hæredem transire, & num. 50. docet votum subisdij Terra sanctæ commutari in professionem non solum quod illuc etiud labore, sed etiam quod illuc subisdij expensas, quod etiam tenent Soar. & Ludou. Miranda dictis locis, ac Barthol. de Vecchis d. dub. 4. num. 49. Angel. verbo votum 4. n. 2. Sylvest. verbo q. 7. dicit 3. Nald. d. n. 50. existimauerunt votum professionis Terra sanctæ commutari in professionis votum quod peregrinationem, fecis vero quod id, quod proficiens votum date in subiudium directe Terra sanctæ.

Notari etiam solet hic text. ad hoc quod votum non infringit, qui commutat in melius, vt per Ioan. Valer. de differentiis inter vtrumque votum, verbo solutio. different. 5. idem si commutatio voti fiat in bonum evidenter æquale, vt tenent Fernand. in examine Theolog. moral. p. 1. c. 6. §. 11. num. 2. Bonac. de legib. disput. 4. quæst. 2. puncto 7. §. 3. num. 8. Diana resol. moral. pars 2. trah. 2. miscel. resol. 9. licet alij magis communiter existimant communicationem voti in bonum æquale non preli fieri propria auctoritate votent, vt per Soar. de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 19. num. 3. Sanch. in precepta Decalogi. tom. 1. lib. 4. cap. 49. n. 12. Fillie. tom. 2. trah. 2. 6. cap. 10. n. 18. 3. Malder. in 2. 2. trah. 10. cap. 5. dub. 11. Valer Reginald. in praxi fori pavir. tom. 1. lib. 18. n. 249. Molfes. in summa Theolog. Moral. tom. 1. trah. 11. c. 15. n. 197. Raph. de la Torre in 2. 2. tom. 2. q. 88. art. 1. 2. disput. 5. n. 12. quodque probabilius indicati supr. cap. 1. num. 4. An post commutationem dicunt voti licet sit votent redire ad prius votum, etiam si commutatio facta fuerit in melius; Vide Dianam vbi supr. resol. 8. vbi affirmatiuè resoluti, nisi votens accepit commutationem in melius bonum, & id consulte faceret ad maiorem Dei cultum augendum.

In perpetuum noscitur Religionis obseruantiam, &c.] 4 Secus si exeat, & non profiteatur, vt per Tiraq. de retract. lign. §. 1. glori. 8. n. 33. & 34. Azor. d. lib. 11. cap. 22. q. 6. & seq. Sayr. d. lib. 6. c. 9. n. 5. Sanch. de Matrim. lib. 1. disp. 3. 4. n. 16. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 16. n. 7. acum seqq.

An autem per simplicia vota emissa in Societate Iesu, aut coadiutorum formatorum post biennium noninitatus vota antea facta extinguntur & vide Sanchez, vbi supr. num. 54. vbi affirmat non distinguunt, sed suspendi, ita vt non obligent dum hic in Societate perseverauerit; at expulsi ab ea ante professio- nem solemnem, tenebunt ad illa; & idem docet de votis emissis post dicta biennij vota in eadem Societate facta, quia per ea non fit professio solemnis, nec votens traditur irrevocabiliter, sed cum condicione dum a Societate expulsi non fuerit: quod ipsam limitat num. 55. cum seqq. nisi quis vota omnia vellet commutare in dicta vota simplicia post biennium facta, si enim hinc animum habuit, manet omnino liber ab illis, itavt expulsi postea non reuiniscat.

In gloss. Tempore obsequium, ibi, *Et ira est argum.*
quid intranti Monasterium non est imponenda panitia
pro peccato ante commissio. Notatur ad hoc, quid per
Religionis professionem obtinetur plenissima omni-
um criminum antea commissorum condonatio
per D. Thom. in 4. dist. 4. q. 3. questione 3. ad 3. & 2. 2.
quasi sol. art. 3. Syllo. verbo Religio. n. 9. Ant.
Cuch. lib. 3. in istit. maior. sit. 1. n. 50. Emm. Sa verbo Re-
ligio. n. 17. Naun. de Indulg. notab. 20. n. 17. & comm. 2.
de Regul. n. 60. Platon de bono statu Religio. lib. 1.
c. 1. per totum. Fr. Emm. quest. Regul. tom. 2. q. 87. art. 1.
20. art. p. 2. lib. 12. c. 5. q. 11. Barth. a. S. Fausto d. lib. 5.
q. 11. 5. cum seqq. lat. & eleganter Sanch. d. c. 5. n. 2.
vbi n. 3. dicit non id professioni tribendum esse quod
tribuitur Baptismo, & n. 5. allert hanc condonationem
non obniveri quoties professio illa renouatur, sed sola
prima vice qua emissa est, & n. 6. docet hanc plenissi-
mam condonationem obtentam per professionem non
esse veram Indulgenciam plenariam.

S V M M A R I V M.

- 1 Voti ultramarini executio potest auctoritate Papæ ex causa differi.
- 2 Papa habet potestatem dispensandi in votis propria, & vera dispensatione relaxante voti vinculum, quod ea sublata verè obligabat.
- 3 Papa an possit in lege divina, & naturali dispensare offendit, & n. 4.
- 4 Dispensatio cuiuscunque in voto, vel iuramento concessa, absque causa est irrita, declarando ut ibi.

C A P. Non est. V.

Innoc. III.

1 Ut omne ultramarinum de licentia Papæ differri potest ex causa iusta. Colligunt ex Ordinat. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zahar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hof. Buri. Henric. Anchur. Panorm. Vnu. in rationib. 3. iuris Pontif. pag. 320. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 492. remissione Ximen. in concord. p. 1. & 2. referuntur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 1.

2 Auctoritate Sedis Apostolice distulit adimplere. Notatur ad hoc, quid Papa habet potestatem dispensandi in votis propria, & vera dispensatione, relaxante voti vinculum, quod ea sublata verè obligabat; id docent Soar. de Relig. rom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 9. a. n. 6. Sayt. in clavis Regia, lib. 6. c. 11. n. 9. Vafq. 1. 2. q. 9. 7. art. 4. disp. 1. 8. n. 10. cum seqq. Leff. de iustitia lib. 1. c. 4. dub. 12. n. 9. 8. & plures alii, quos refert, & sequuntur Sanch. de Marim. lib. 3. disp. 6. n. 1. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 30. a. n. 5. Verum nonnulli me Basil. Pont. in suo tract. de Sacram. Marim. lib. 3. c. 2. n. 8. in hac verba. Et quamvis Thom. Sanch. lib. 4. sim. c. 37. n. 14. velit in vota & iuramenta propriè dispensationem cadere, & relaxati ius diuinum, & naturale, neque verum est, neque intelligi potest, quod ita demonstro. Quia vel tollitur, & relaxatus obligatio naturalis manente in uno voluntate videnti, & in Deo acceptandi; & hoc, non quia est impossibile velle Deum acceptare promissionem, aut ratam manere acceptationem à Deo factam, & alias relaxati obligacionem, & non manere, ut fatus constat, nam potius illis extremis, non potest non confusere obligatio, neque illa potentia impediri. Aut relaxatur ablata eius acceptatione à Deo

facta, & remissa, & sic incidet in nostrum explicandi modum, scilicet ideo cessare obligationem, voti, seu iuramenti, quia sit remissio eius promissionis ex parte eius cui promissio facta est, quem etiam explicandi modum sequuntur Soar. de legib. lib. 2. c. 14. num. 5. & tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, c. 9. n. 15. Gabr. Vafq. tom. 2. in c. 2. disp. 179. c. 2. Leff. lib. 2. de iustitia. c. 14. dub. 12. n. 9. 4. Hæc Basil. Pont. d. n. 8. vbi n. 9. cum Soar. d. c. 14. n. 11. contra Vafq. d. disp. 179. c. 2. in fine, existimat si propriè & in rigore loquuntur hanc remissionem voti, & iuramenti obligationis non esse dispensationem iuris, sed tantum appellari dispensationem, quia sit per quandam remissionem, quare potius videri relaxationem, vel dispensationem facti, non iuris. Cur autem possit Papa obligationem voti, quæ alioquin iuris diuini est, relaxare, in dubium reuocari solet, sed facili negotio respondetur Pontificem verè, & propriè predictam obligationem tollere, & in ea dispensare nomine ipsius Dei creditoris, cui obligatio fuit quasita, etenim cum plures possint dari iuræ causæ ob quas ius illud competens Deo ex predictis actibus remitti oportet, rectè sit, ut sicut quicunque creditor humanus ius sibi debitum remittere potest, ex reg. I. iuris, ff. de regulis iuris, & l. penult. C. de pacis, ita Deus ius sibi ex iuramento, & voto quasitum remittere potest, unde cum lege ordinaria illius revelationem non habemus, oportuit ut in terris esset alius, qui tamquam Vicarius Dei eius nomine talem faceret remissionem, & iuxta hanc resolutionem intelliges Papam verè, & propriè dispensare in votis, & iuramentis, prout resolutum Soar. d. lib. 6. c. 9. n. 15. cum seqq. Leff. d. dub. 12. n. 9. 9. Alter tamen, & non ineptè hoc explicat Basil. Pont. d. c. 2. n. 11. vbi in hac verba: Hinc etiam constat secundò qua ratione fiat dispensatio in voto, vel iuramento. Hæc enim sunt ex iis, que ex hominum arbitrio pendent & consenserunt, & ita in illis non relaxatur obligatio legis naturalis directè quod propriè dispensatione sit, sed remittitur debitum illud ex humano consenseru nomine Dei, cui ea promissio facta est, & est pars illius obligationis. Concessit enim Deus Pontifici, ut ipse debita remittat rationabili ex causa, quod explicabo postea, & sicut me cedente alterius hominis promissioni, cessat etiam promissio obligatio, sic eriam Deus in quantum illi debitum est, quod voto fuit promissum. Vnde non dispensat Pontifici nomine Dei lege naturali, sed remittens debitum, & ius ad remittendam, tollit obligacionem. Quam potestatem propter multa inconvenientia vitanda credimus à Deo concessam esse Pontifici, ut suo nomine remittere eam promissionem possit, quem explicandi modum sequuntur Soar. Vafq. Leff. citatis locis, quos reicit Thom. Sanchez sine vlo fundamento.

In gloss. Auctoritate, ibi, & de iure naturali non videsur. Vtrum autem Summus Pontifex possit in lege diuina, & naturali dispensare, grauis est quæstio, in qua aliqui Theologi distinguunt inter leges diuinæ, quæ obligant mediante factu humano, & prout sunt ille, quæ iubent vota, iuramenta, matrimonia & similia obseruari, & inter illas, quæ obligant per se immédiate, prout sunt leges, quæ de Baptismo, Confessione, & de preceptis Decalogi, & similibus agunt, ut videlicet in prioribus liberè dispenset Pontifex irritando factum illud unde obligatio peruenit, in posterioribus vero minime, quæ resolutio colligitur ex traditis à Sot. lib. 7. de iust. q. 4. art. 1. Cou. in c. 2. n. 1. 2. de restam. Mich. Medina lib. 5. de continentia Sacer. c. 50. & aliis pluri- bus, quos refert, & sequitur Sayt. d. lib. 6. cap. 11. n. 10. cum diobus seqq. noue Ioan. Valer. de differentiis inter virumque forum, verbo dispensatio, differ. 6. n. 1.

BIBOSA
Ius Can.

2. 13.
C. VI
18.

308. Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

Verum hæc resolutio non videtur admittenda, & eam reprobant Azor. p. 1. lib. 6. c. 1. q. 4. Soar. d.c. 9. n. 14. Less. d. dub. 2. n. 9. 8. & merit. quia licet obligatio voti, & iuramenti ex parte hominis sit humana, ex parte tamen Dei est divina, quatenus voluntas divina ad illam acceptandam concurrit; igitur non potest homo in illa obligatio à Deo accepata dispensare, attenuandi illam quia dispensat in iure divino. Vnde Bas. Pont. d. lib. 8. c. 2. n. 4. em. Sanch. de Martr. lib. 8. disp. 6. n. 4. Soar. de legib. lib. 2. c. 14. n. 5. & V. s. q. d. disp. 17. 9. c. 2. & alii pluribus per illos citatis, asserti nullam esse potestatem in Ecclesiæ, neque ordinariam, neque delegatam ad dispensandum in preceptis iuris naturalis, aut divini naturalis, quorum obligatio est absoluta independens ab hominum consensu, iuxta sensum explicandum per illum cod. c. 2. n. 2.

Quare melius dicendum puto, quod quamvis non possit Summus Pontif. dispensare in legibus diuini, potest tamen declarare, seu interpretari in aliquo causa particulari deficere obligationem ipsorum, aut quia maius bonum ex eorum obseruancia impeditur, aut aliquod graue damnum sequitur, quæ quidem interpretatione Pontifici neganda non est, alias enim non dedisset Christus dominus sufficientem potestatem ad sua Ecclesiæ gubernationem, contra illud: Deus & natura non deficit in necessariis, & licet nonnulli Doctores, quos citat Soar. d.c. 9. n. 2. confundant hos terminos, nihilominus tamen inter se maximè differunt, etenim dispensatio tollit subditum, & eximit à legis obligatione; interpretatio verò per quandam aequitatem, seu episcopatæ etiam declarat cessare in tali causa obligationem legis, & ita Doctores Theologi hanc interpretandi, non verò dispensandi potestatem circa leges diuinas tribuunt Summo Pont. Cou. de fons salib. p. 2. c. 6. §. 9. n. 2. & in reg. peccatum, p. 2. §. 1. n. 3. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. v. l. n. 5. in fine, & plures citati à Sayr. d. lib. 5. c. 11. n. 9. & à Sandar. var. q. 1. n. 6. Quo fit ut cum Pont. aliquid etiam sub nomine dispensationis concedit, quod prima facie diuinis preceptis videtur aduersari, prout est in voto tam simplici, quam solemnii, in iuramento, in residencia Prælatorum, in pluritate beneficiorum curatorum, in Martr. rato, & aliis similibus, debemus intelligere dati ibi verum, & propriam solummodo declarationem, quam licet non faciat expressis verbis, factò tamen concordis declarat generale preceptum legis diuinae in eo casu non habere locum. Quia verò leges humanæ etiam prohibent illud, quod diuinæ, dicendum est Pontificem verè, & propriè dispensare in his legibus humanis, quia non definit obligatio, quamvis earum ratio celsat in causa particulari, iuxta l. pro. ex. ff. quæ, & à quibus Clement. ad nostrum, vers. secundo, de heret. optim. Couar. d. §. 9. n. 8. vnde respectu iuris diuini declaratio, respectu verò iuris humani, propria dispensatio erit.

In ead. gloss. ibi, *Nisi sub sit iusta causa dispensandi.* Notatur ad hoc, quod dispensatio cuiuscunq; etiam Summi Pontificis in voto, vel iuramento concessa abfque causa est irrita, vt per Sanch. de Martr. lib. 8. disp. 17. n. 3. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 46. art. 5. Valler. Regin. in præ. fori par. lib. 18. n. 3. 4. quod quidem generale est in omnibus dispensationibus factis ab inferiori circa leges superiorum, v. g. à Pontifice circa leges diuinas, seu ab Episcopo, aut alio simili circa leges Pontificias, in neutrò enim foro dispensatio valebit sine iusta causa concessa, nec dispensatus erit tunc in conscientia, si intelligat causam esse iniustam; ita resolutio Innoc. in cap. cinn ad Monasterium, n. 4. de statu monach. & in cap. dadum, il. 2. de elect. receptus communiter secundum Felin. in cap. p. c. 2. 6. cap. 2.

n. 13. & in cap. ad audientiam, il. 2. n. 4. de script. post alios Cou. de fons salib. p. 2. c. 6. §. 9. n. 11. Nau. in manu, prælud. 9. n. 13. Sot. de iugit. lib. 1. quæst. vlt. art. vlt. vers. postremo, Mench. illusfr. c. 28. n. 1. 6. Hoied. de incompat. benef. p. 1. c. 19. n. 17. Rip. lib. 2. respons. c. 30. Rebuff. in præ. tit. de dispens. n. 52. Soar. de Sacram. q. 7. 2. art. 31. disp. 36. fect. 2. vers. terita pars, & de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 2. c. 3. n. 3. post multos, quos refert Sayr. lib. 5. c. 8. n. 12. Less. d. dub. 13. n. 101. & seq. Salas de legib. disp. 1. fect. 4. n. 30. Soar. cod. tract. lib. 6. c. 18. n. 7. nonnullæ Bas. Pont. de Sacram. Martr. lib. 8. c. 14.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Ecclesia compellit heredem laicum per excommunicationem, & bonorum subtractionem ad executionem voti ultra marini ad quod se obligauit pro defuncto.
- 2 Doctores referuntur de materia, & intellectu huic text. agentes.
- 3 Declaratur text. in presenti, & n. 5. & 9.
- 4 Votū realis obligatio potest transire in heredem extratum, & voluntarium sub ratione obligacionis institutum.
- 5 Legitima filiorum onus etiam pium non potest patre imponere nisi probabit filii acceptatione.
- 6 Heres expressa defuncti iusta sibi legitime incumbentia mortis non adimplens intra tempus à iure statutum priuatur ipso iure emolumento, etiam prelegatorum sibi competente ex hereditate, videlicet testamento eiusdem defuncti.
- 7 Papa universalis Pafor crediti sibi à Deo onus ex patre gerens in ordine ad finem supernaturalem, & bonum Ecclesiæ potest Regem regno priuare.
- 8 Papa in casibus, quibus Reges deponere, aut priuare potest, nouos constitueri in prauidicium legitimi successoris non valet, & n. 14.
- 9 Proximitas quoad Regni successione attendenda respectu ultimi possessoris, & n. 16.
- 10 Successor in Regno illud non accipit ab ultimo possessore, aut alio quolibet anteriori, sed tota eius successio referenda est ad ipsam Rempublicam.
- 11 Papa in casibus, quibus Reges deponere, aut priuare potest Regem Regno priuare, & extraneo addiccare ubi ex circumstantiis occurrentibus apparet sic expedire bono spirituali totius Regni, & conservationi Religionis.
- 12 Majoratus in successione proximitas gradus attenditur respectu ultimi possessoris, quod etiam in quibuscumque aliis fideicommissis familia, vel agnatione reliktus locum habet.
- 13 Regni successio de se non iure habitatio, sed sanguinis defertur ex num. seqq. & n. 19.
- 14 Declaratur text. in cap. grandi, de suppl. negl. lib. 6.

C A P. L I C E T. VI.

Hæres quando promittit explere votum ultra marini defuncti, potest compelli excommunicatione, & priuatione hereditatis etiam Regum ad explendum votum, prout in hoc text. Papa compellit Regem Vngariae. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiqu. Innoc. Collect. Zabareli. Ioan. Andri. Imol. Anan. Butt. Holt. Anchæt. Henric. Panorm. Viu. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 320. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 492. remissus Casal. in annos. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 2.

Difficilis

Difficilis est hic textus, variisque patitur intellectus, quos referunt pro suis viribus late explicantes Conat. in cap. si heredes, ex n. 9. de testament. Molin. de primog. lib. 1. c. 9. à n. 3. vers. nec his obstat, Xuar. in repet. l. quoniam in prioribus, in princip. n. 20. C. de inoffic. testam. ubi in addit. Jacob. Valde, integrum text. & eius materiam late explicantem, Perez l. 2. vers. nec obstat, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 120. & tit. 6. pag. 174. Capit. decif. 121. ex n. 1. Mich. Pelačz de maior. p. 2. q. 4. illat. 1. num. 8. Ioan. Laceriel. lib. 3. de primog. q. 6. Didac. Lopez Stunica de voto, q. 4. ex n. 50. Peralta in l. 3. s. qui sive commissaria, ex num. 8. ff. de hered. inffit. Spin. in fuscio testament. gloss. 29. princip. à n. 33. & à n. 68. & gloss. 28. princip. à n. 6. vers. qualiter igitur, Ioan. Garc. de expens. cap. 16. n. 32. & 33. Quelad. rerum quotid. c. 32. n. 4. Auendan. l. 40. Tauri, gloss. 1. n. 76. cum seqq. vbi quinque intellectus ad hunc text. præstat, Molin. de inffit. tract. 2. disp. 6. 26. sub n. 8. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. de voto, lib. 4. cap. 10. n. 12. Castill. controvers. iuris lib. 3. c. 19. à num. 11. Marc. Anton. Geniuni in prædictab. Ecclesiast. quest. 44.

Cui Rex Hungaria pater tuus. [Hic fuit Bela tertius Hungaria Rex, ad cuius filium Andream cognomento Hierosolymitanum Summus Poxa. Innoc. III: conscriptus hunc text. ut refert Tiraq. de iure primog. in prefat. n. 6.

⁴ *Comiserit tue fidei exequendum, &c.* [Pro intellectu huins text. in prima eius parte aduertendum est Regem Hungariae, de quo hic, votum voviisse Domino Hierosolymitanum provinciam visitare in forti militum manu, id est, cum militibus secum ferendis, non in proprium famulatum, sed in auxilium, & subsidium belli illius, & ita votum mixtum emisisse, partim scilicet personale dum refertur ad illum eundem, peregrinandi, & visitandi actionem personalem; partim vero reale, dum scilicet refertur ad sumptus reales, qui faciendo essent in illis militibus alendis, & in aliis eorum oneribus in itinere, & in bello supportandis, iuxta resoluta per Molin. d. disp. 6. sub n. 8. Soar. d. lib. 4. c. 10. n. 11. Castill. d. c. 19. sub n. 24. aduertentes principem Soar, ut hoc votum, aut aliud simile mixtum, & ita partim reale formaliter dici possit non sufficere quamlibet mixtum, sed illum solum, quae per accidens contingit, nempe ex intentione votantis volentis eam quæ principalem esse in voto, ac ipsum opus personale in eo permisum, ut contingit in huins Regis Hungariae voto, cuius oblatio pro ea parte, quæ iuxta accidentalem, mixtum realis erat, potuit durare in heredes transitura de se quavis à votante, utpote mortuo non posset adimpleri pro ea parte, quæ erat personalis, nam cum illa duo, videbatur opus personale, & reale in voto deducta fuerint quæ principaler, & ita licet fuerint in eo coniuncta, tamen nentrum eorum fuerit accessoriæ conexum, consequitur quod eorum quodlibet tanquam per se stans constituit virtualiter votum diuersum, & distinctum, ac proinde licet aliud, nempe personale, neque impleri, tamen implendum est, quod potest, nempe reale.

⁵ *Volens igitur prædictus Hungaria Rex in extremis agens, ut obligatio sui voti post mortem suam ab heredibus suis adimpleretur in totum, id est, non solum pro ea parte, quæ realis erat, & adhuc durabat iuxta supradicta, sed etiam pro ea, quæ erat personalis, & ut talis per eius mortem expirabat, & ita absque illa diminutione etiam ex legitima ipsius filii si opus esset eandem obligationem filio inuinxit, & ab eo voluntariam acceptiōem, & celeris implementi promissionem asumpto per ipsum filium Crucis signaculo expostulauit, & eum in eundem finem*

fecit heredem bonorum suorum patrimonialium, eique, ut par est credere, reliquit facultates ad eiusdem voti implementum competentes, & ipsammet copiam pecunia, quam forte ad illud ipse Rex in vita paraverat, ut aduertunt Molin. d. disp. 6. 26. n. 8. Castill. sub d. n. 24. col. 1. in princ.

Vnde licet huiusmodi voti oblatio, qua parte realis erat, posset transire sub ratione obligationis iustitiae ipso iure ex vi hereditatis receptas in heredem extraneum, & voluntarium, cum ex generali reg. text. in l. heres in omne, ff. de acquis hered. & in l. nihil 24 ff. de reg. iur. tum ex aliis adductis per Soar. d. lib. 4. cap. 1. à num. 5. ac proinde pro ea parte, quæ prædicta voti obligatio erat personalis si testator excitans, ut ita dicam, eiusdem voti naturam eidem heredi votum huiusmodi inuinxerit in vim conditionis, ut omnes satentur, & constat ex ordinariis conditionum regulis, de quibus in l. cedere diem 213. ff. de verbis, signis. & in l. s. heredi 5. ff. de condit. inffit. in specie Soar. d. 11. num. 3. Intelligens tamen prædictus Rex Hungariae quod licet hæc omnia ita seruanda sint respectu hereditæ extranei voluntarij, & etiam in bonis filio ultra legitimam à patre relati, ut per Xuar. in d. l. quoniam in prioribus, ampliat. 6. & Molin. d. lib. 2. c. 1. n. 29. per text. in l. scimus, §. cum autem, C. de inoff. testam. non poterat tamen eius voti obligationem, nec tanquam realem, nec tanquam personalem quantumvis piam imponere filii suo etiam heredi quoad legitimam, iuxta reg. text. in l. quoniam in prioribus, C. de inoff. testam. iunctis iii. quæ ad eandem regulam in oneribus etiam pīs ampliandam resolunt Zabarel. Abb. Imol. & Barbat. a. n. 10. in cap. si heredes de testam. vbi Conat. sub num. 9. col. 1. Lacer. de primog. lib. 3. q. 6. Tiraq. de pia causa in prefat. n. 8. Valaf. de partit. c. 19. num. 8. Costa in c. si pater, verbo Trebellianica, num. 7. de testam. lib. 6. Crass. in §. legitima, quest. 39. num. 10. & quest. 46. & in specie huins text. obseruant Molin. de primog. lib. 1. c. 9. n. 6. alt. Molin. d. disp. 6. 26. num. 9. col. 2. Castill. d. c. 19. sub num. 1. 4. col. 3. & satis fent Crass. §. legitima, q. 39. sub num. 2.

Et hereditatis emolumento prineris. [Notatur ad hoc, quod hæres expressa defuncti iussa sibi legitimè inuicem monitus non adimplens intra tempus à iure variis statutum, & relatum à Conat. in cap. 2. à princip. de testam. priuatur ipso iure emolumento etiam prælegatorum sibi competente ex hereditate, vel testamento, cuiusdem defuncti, iuxta reg. text. in authent. hoc amplius, C. de fideicom. & in authent. de Ecclesiast. tit. §. si quis autem, collat. 9. quæ quidem regula recipitur etiam de iure Canonico, iuxta text. in d. c. 1. si heredes, iuncto intellectu plurimorum, quos refert, & sequitur Conat. ibid. a. n. 5. Padil. in d. authent. hoc amplius, n. 2. Gregor. l. vlt. gloss. penult. tit. 10. p. 6. dñimodo tamen ipsa priuatio si non accedat acceptatio filii, aut non percipit à defuncto patre bona ultra legitimam, locum non habeat in ipsa legitima, quantumvis onera expensæ iuncta pīa sine & ex voto precedenti, vel nisi filius prædicta onera acceptauerit iuxta supradicta, quo capite acceptationis filius in hoc text. priuatur omni emolumento sibi prouidente ex paterno testamento, quia supposita sua acceptatione absoluta tenebatur etiam cum damno legitima adimplere onus, & obligationem voti, de quo ibi. Qua etiam ratione idem filius priuari in hoc text.

Pottit.

BIBOSA
Ius Can.

2. 13.
CIVI

310 Collectanea Doct. in lib. III. Decretal.

potuit ducatu si habitus fuit, & noniter institutus ex dispositione, & iudicio paterno renocabili usque ad mortem, ut ad hunc textum intelligit bene Molin. Theolog. d. n. 9. fol. 2. in med. & post Host. Ioan. Andt. & alios Castil. sub d. n. 24. col. alt.

¶ In Regno Hungariae competebat, &c.] Pro intellectu huius texti, in 2. part. in qua agit de filio primando Regni successione, propterea quod non implenit votum paternum, aduertendum est predictam voti iniunctionem filio factam a Rege Hungariae, & acceptationem eiusdem voti, de qua hic, contigit se solum cum filio ipsius secundogenito, non vero cum primogenito qui eidem in Regno Hungariae successit, ut constat ex integra huius texti, relata per Concilium sibi. & in tom. 2. operum Innocent. lib. 1. epistolarum, epif. 10. & post Panorm. in hoc textu agnoscit Molin. d. a. 62. 6. sub num. 8. col. 2. & 3. Castil. sub d. n. 24. post Hostiens. hic col. 4. & Ioan. Andr. col. 2. & 3. Butr. num. 16. in fine, ac Zabar. num. 4. oppof. 2. Secundum quam huic texti. integrum Rex habebat tres filios, quorum primogenitus successit in Regno ab illo, quia illa predicti voti iniunctione, & acceptatione, & secundogenitus successit in bonis patrimonialibus eiusdem patris, in quibus ab eo institutus fuit, & rursum successit in predicto voto quod obligationem iustitiae sui respectu, ex eo dimanante. Caterum post mortem patris coacta militum copia cum Hieroloyitanum iter arriperet, & contra inimicos Crucis bellum dirigere, ac tandem votum suum ne dum paternum implere simularet, tamen eius oblitus in fratrem suum primogenitum, & Regnum Hungariae convertit iniuste aciem bellatorum, & multa contra Regiam fratris serenitatem commisit enim magno hostiis Fidei anguento, & Ecclesia detimento, cui pro Catholicâ Religione, & communâ bono expediebat, ut terra illa sancta ab infidelibus vindicaretur propter periculum fidelium ibi degentium, & denotionem illuc peregrinantium, ita ex dicta integra colliguntur Molin. d. num. 9. col. 2. Iacob. Valdes. in addit. ad Xuar. in d. l. quoniam prioribus, & ad rem, qui est, n. 20. pag. 28. Castil. sub d. n. 24. col. 4. in med.

¶ Summissus igitur Pontifex Innocent. III. vniuersalis Pastor crediti sibi a Deo ouslis curam gerens in ordine ad finem supernaturalem, & bonum Ecclesie, ac pacem Hungariae Regni, ut habetur in integra relata a Valdes. loco proxime citato, iuncta reg. text. in c. quemadmodum de iure in ibi, surpissi ceteris, &c. potuit in presenti, filium secundogenitum predicti Regis Hungariae priuare successione eiusdem Regni sibi competente iure genitura, si frater primogenitus Regni successor sine prole decederet, ut obseruantur Molin. d. num. 9. col. 2. ante finem, Castil. d. num. 24. col. 4. in med. prout etiam secundum eandem resolutionem procedunt plura depositiones, quas Summus Pontifices fecerant, tum Imperatorum, ut in c. ad Apolloniam, de re iudic. lib. 6. & in aliis exemplis adducuntur per Cardin. Bellarm. contra. 2. generali de Romano Pontif. lib. 5. c. 8. & per Modern. de iuris dicit. part. 1. c. 2. 3. & per Soar. de defensione fidei lib. 3. c. 2. 3. num. 1. 4. tum etiam Regnum, ut in cap. aliis 15. quest. 6. & in aliis exemplis adducuntur per Cardin. Bellarm. Modern. & Soar. dictis locis.

¶ Et Regnum ipsum ad minorem fratrem tuum, &c.] Ergo Summus Pontifex in casibus, quibus Reges deponere potest, prout numero predicti demonstrantur, aut priuare possessorum delinquentem, non potest nos reges constitutre in praedictum legitimam successoris, ut docent Molin. de primogen. lib. 4. cap. ultim. num. 37. alt. Molin. de iustitia, tract. 2. disp. 29. verific. ex dictis Sains, quicquid dicant Palat. de ob-

ventione Regis Navarra, part. 5. §. 7. & Gregor. Lopez. l. 2. verbo no auiendo, tit. 15. part. 2. aliter enim iam huiusmodi successor grauatur ex delicto Regis possessoris, contra reg. non debet, de regulis iuris in 6. iuncta reg. text. in l. 3. ff. de interd. & releg. cum similibus late adductis per Anton. Gom. l. 40. Tauri, n. 91. secundum quam delictum possessoris non praeditum, successor in iis, que huic non ab illo, sed aliunde obueniunt, prosequuntur Sarmient. select. lib. 3. cap. 4. n. 3. & Spin. in speculo testament. gloss. 19. num. 45. licet enim proximitas quod Regni successione attendenda sit respectu ultimi possessoris, ut habeatur apud Castellan. l. 2. tit. 15. part. 2. & l. 9. vers. 1a. prima. tit. 1. ead. p. 1. vbi Gregor. verbo finiamento, & l. 2. tit. 18. p. 3. vers. 2. sy hermano. Molin. de primog. lib. 3. cap. 9. num. 15. Castil. d. cap. 19. num. 139. col. 2. in med. cum aliis infra citandis, tamen non propterea successor dicendum est accipere Regnum ex eius manu, vel ex iure aliquo, quod ab eodem ultimo, aut ab alio quolibet anteriori possessori transmissum sit in eundem Regni successorem, sed tota eius successio referenda est ad ipsam Rempublicam, ut adnotarunt Gregor. l. 9. glof. 2. in princip. tit. 7. part. 2. & l. 4. gloss. 1. column. in fine, tit. 15. ead. part. Molin. d. tract. 2. disp. 62. 6. num. 18. & num. 3. & disp. 61. 7. sub n. 2. Castil. d. cap. 10. sub n. 127. col. 4. post princip. id quod etiam constat in maiorau, cuius successor dicetur illam capere non ab ultimo possessori, sed a primo eius institutori, ut docent Gutier. prael. lib. 3. quest. 66. num. 1. 3. Molin. d. disp. 62. num. 18. & disp. 6. 8. post princip. & disp. 6. 17. num. 2. alt. Molin. de primogen. lib. 1. c. 8. num. 2. Pinel. in l. 1. part. 3. num. 6. 5. ad med. & num. 99. C. de bonis mar. Gom. l. 40. Tauri, sub num. 2. Vala. C. de iure emphat. quest. 10. n. 4. & a maiorau ad Regnum licitum est arguere, ut per citatos in libello de principiis iuriusque iuris, litera A, num. 18. 3. & in fideicommisso familiae reliquo aduentur Card. Manic. de coniect. ultim. volunt. lib. 8. tit. 2. n. 19. pro quibus est text. in l. vnum ex familia, §. 1. ff. de legatis 2. & in l. 1. in fine, ff. de interd. & releg. & in l. 6. arre- gator. ff. de adapt.

Amplia resolutionem, quam proxime ex text. de 14 sumpsi, ut procedat non solum quando Summus Pontifex vellet loco Regis a se depositi alium extraneum ab eius familia Regem constitutere; quod enim regulariter fieri non potest extra omnem contumaciam esse debet, ex eo quia Regnum durante familia possessoris non potest transire ad extraneos, ex late traditione per Molin. de primog. lib. 1. cap. 3. a n. 7. & ex his, quae in successione maiorau, a qua fit argumentum, ut successione Regni, ut supra regi, resoluunt ad exclusionem extraneorum Conarr. lib. 3. var. cap. 5. num. 4. Molin. d. lib. 1. cap. 1. n. 7. Burg. de Pace quest. 2. eiusdem num. 7. 1. & quest. 3. num. 3. sed etiam quando idem Summus Pontifex vellet Regni successione deferre alicui, sed non proximi de familia, haec etenim delatio regulariter non potest in praedictum proximioris etiam filii, ut satis probat text. in presenti in proximis citatis verbis. Similiter etiam amplianda venit. predicta principialis resolutio, ut nec ad vitam ipsius Regis depositi possit regulariter Summus Pontifex alium Regem substituere in praedictum legitimam possessoris, ut ex supra deducatis bene concludatur. Nec obstat quod in successione maioratus, (a quo ad Regnum argui potest, ut iam dixi) in praedictum proximioris potest, & debet in vita possessoris delinquentis retardari maioratus delationem, & interim ad eius communitates, & fructus Fiscum vocari, iuxta text. in l. Statius Florus, §. Cornelio Felici. ff. de iure fisc. & in l. cum prater. §. hereditate, ff. de legat. 2. resolunt communiter Doctores, ut per Molin. d. lib. 1. cap. 9. num. 2. 3.

num. 24. & lib. 4. cap. vlt. num. 11. & Gom. l. 40. Tauri, num. 9. 1. col. 5. Cost. in §. & quid se tantum. p. 2. à num. 17. Menoch. vened. 9. recip. n. 244. Quia responderetur id quidem in Regno locum non habere, tum quia in illa nullatenus cadit confiscatio, tum etiam quia cum potest Summi Pontificis Regem delinquentem sic deponentis refringatur ad solos limites boni spiritualis ex ea positione dimanantur, ut supra ostendit, bonum autem spiritualiter regulariter non postulet eam Regis substitutionem, sequitur eam nullatenus fore admittendam.

15. Limita tamen supradictam resolutionem sic ampliarum procedat, vbi ex circumstantiis occurrentibus apparuerit expedire bono spirituali torius Regni, & conservacioni Religionis, ut Regni successio per summum Pontificis anteretur proportionabiliter ab uno, vel a pluribus successoribus, vel ab omnibus, ac tandem extraneo adjudicetur cum facultate Regnum debellandi, ut quia aliter cohiberi forte non posset heretici successoris, aut quia proximior hereticus est, aut denique talis ex quo spiritualis boni notabile damnum resultaret, ut in terminis tener. Molin. d. 4. vlt. diff. 19. vers. ex dictis Soror, & satis deducitur ex hoc text. vbi Panorm. n. 4. sicque procedere poterit sententia Palatij d. §. 7. ut in effectu sentit alt. Molin. d. 4. vlt. num. 37.

16. Vterius ex verbis huius text. proxime adductis inferunt Doctores ad Regni successiōnē proximitatis qualitatem expendi ex gradu respectu ultimi possessoris, itat hic proximior gradu esse debeat, qui in regno succedere intenderit, nec sufficiat proximiōrem esse primo acquirenti, & ab eo descendētē, ut per Aguirre de successione Regni Portuallie, part. 1. num. 2. Molin. d. cap. 9. num. 15. alt. Molin. d. diff. 6. 28. col. 3. in princ. Flores ad Gam. decif. 7. vers. septimus casus, Castil. d. cap. 19. num. 139. col. 2. in med. & licet haec sententia non probetur aperte ex hoc text. vt pote quia non agit de successione Regni, sed de alia, nempe, de successione bonorum patrimonialium eiusdem patris Regis defuncti, melius tamen probatur ex cap. grandi, de Supplend. negl. pral. lib. 6. ibi, eidem Regi iure Regni succederet, dum feliciter per hac verba ad Regem ultimum possessorum refert fraternitas, & ita proximitatis qualitatem respectu gradus requisitam in Regni successore. Deinde hoc idem probatur ex eo, quia in hac materia valet argumentum de maioratu ad Regnum, ut supra dixi, atqui in successione maioratus proximitas gradus attenditur respectu ultimi possessoris, idem in Regno dicendum est; minor probatur ex text. in Lomnia, §. in fideicommisso ff. de legatis 2. cum aliis fundamentis adductis per Molin. d. lib. 3. cap. 9. n. 1. cum seqq. & per Angel. Matheat. de legatis, lib. 2. c. 15. n. 9. cum seqq. & per Eachin. controv. juris, lib. 5. cap. 8. 5. & per Peregr. de fideicommissum. art. 10. sub n. 2. vers. contrarium, & per Cou. prædict. cap. 3. num. 1. & 2. & latius per Mench. de successiōnē creat. lib. 3. §. 27. n. 3. cum seqq. & per Gam. Lusit. decif. 206. n. 23. cum seqq. & per Molin. de infit. tom. 3. træct. 2. diff. 6. 28. col. 1. per quæ fundamenta hanc sententiam etiam in prædictis maioratibus, & in quibuslibet aliis fideicommissis familie, vel agnatione relictis, ut post nominatos proximior agnatus, aut de familia vocetur, tenuit. Barthol. Socin. in l. si cognatis, n. 40. ff. de rebus dubiis, Marian. Socin. conf. 1. 26. lib. 1. & plures, quos refert, & leguntur Peregr. ubi proximi, Gutier. prædict. lib. 3. q. 66. in antiqu. à num. 7. Valaf. de iure emphyr. quæst. 5. n. 34. Gam. Lusit. decif. 7. num. 1. & decif. 206. num. 2. 3. cum seqq. Cald. Petreia de nominat. emphyr. quæst. 2. 4. num. 90. Clar. & testamentum quæst. 76. num. 14. Molin. de primog. lib. 1. cap. 6. num. 47. & d. cap. 9. à num. 11. alt. Molin.

d. diff. 6. 28. in med. cum seqq. Mench. d. num. 3. iuncto num. 8. & loquendo in maioratibus fatetur Flores ad Gam. d. decif. 7. quintus casus. Castil. d. lib. 3. cap. 15. num. 51. & cap. 19. à num. 139. cum seqq. Aguirre d. p. 1. num. 11. Quamvis oppositum, inquit quod proximitas gradus non sit attendenda respectu ultimi possessoris, sed respectu testatoris, aut instrumentis maioratum, tenerint, Iaf. conf. 1. 45. lib. 1. & alij quos refert, & sequitur Conarr. d. cap. 38. sub num. 2. vers. 5. f. sanè. Cardin. Mantic. de coniunct. ultim. volum. lib. 8. tit. 12. à num. 1. Menoch. conf. 1. 24. num. 1. cum seqq. & Ceuall. commun. contra communes. q. 398. à num. 1. apud quos videtur plura ad intellectum d. §. in fideicommisso, qui solet pro utraque parte ab utriusque sequacibus expendi.

Denique ex supradictis huius text. verbis pariter colligunt aliqui Doctores successiōnē Regni de se, vbi lege lata, aut aliunde expressam non fuerit oppositum, deferri non in iure hereditario, sed sanguinis, dum inquit Regis sine liberis decedente Regnum de uno ad alium fratrem deferri ordine genitrix, id est, propinquitatis in sanguine, ut post Bald. in l. cim. antiquioribus, n. 18. C. de iure delib. & post Purp. conf. 419. num. 1. explicat Castil. d. c. 19. num. 119. bene insuper aduersens idem in eodem text. aliunde etiam probari, videlicet ex eo, quod Pontifex ibidem minatur Decim. de quo ibi, amissum ius successiōnē in Regno, & ita ostendit hoc ius in vita etiam Regis possessoris esse considerabile ad condemnationem, de qua text. loquitur; quod cum ita sit, necessariō demonstrat huiusmodi ius esse sanguinis, siquidem hoc solum tunc dici poterat considerabile, non autem esse hereditarium, nam hoc ante mortem testatoris considerabile non est, neque in condemnationem sub ratione iuris de praefenti venire potest, iuxta reg. text. in l. 4. ff. de adiumentis leg. & in l. 1. si impubesc. de collēct. bonorum. Probatur etiam hoc ipsum ex d. c. grandi, dum eundem ordinem genitrix, & propinquitatis, de quo in hoc text. particulariter expendit ad successiōnē huius Regni, ibi, qui eidem Regi, si absque legitimo decedere filio, iure Regni succederet; id est confutaudine Regni deferendo eius successiōnē fratri Regis sine filiis decedentis tanquam eius proximiori de sanguine, & ita iure sanguinis, ut post Ioh. a Terra Rubra, & alios explicat Castil. d. c. 19. sub num. 118. col. 2. Quare his, & aliis fundamentis ita docent plures, quos refert, & sequitur Leta in l. si quis alberis, §. idem rescript. n. 136. ff. de liber. agnosc. Pelæz. de maioratu part. 4. n. 47. & 48. quæst. 1. Molin. de primog. lib. 1. cap. 3. sub num. 10. & 18. sub n. 9. & lib. 3. c. 6. n. 9. alt. Molin. d. træct. 2. diff. 6. 6. n. 5. 6. & 8. & diff. 6. 17. sub n. 2. Matiens. in l. 6. gloss. 3. n. 13. tit. 7. lib. 5. non recipil. Pichard. ad tit. Infit. de hered. quæ ab intestato defer. træct. de represent. §. 2. n. 28. & alij, quos refert, & sequitur Castil. d. c. 19. num. 117. cum seqq.

Verum alij Doctores contrarium resoluentes, videlicet quod successio in Regno de se non deferatur iure sanguinis, sed potius iure hereditario, etiam pro hac parte expendere solent text. in presenti, dum agens de filio priuando Regni successiōnē, propterea quod non implevit votum paternum, indicare videtur Regnum deferri tanquam defuncti hereditatem, & successiōnem ab eius manu acceptam a successore, non tam ut primogenito, quam ut herede, in eo quod videntur illis verbis, ibi, paterna te reddas successione indigni, & emolumento hereditatis primi, & rursum in eo quod approbat potuisse Regem prædecessorem ibi eundem filium grauare onere adimplendi prædictum votum, in illis verbis, ibi, ne si omnis à patre tibi inimiculum; & c. cum tamen constat illum solum ex hoc capite gradat. posse.

BIBOSA
Ius Can.

2. 13.
VII
18.

posse, ad quod aliquid non iure proprio, & sanguinis, sed iure hereditario prouenit a manu granantis, iuxta reg. text. in l. ab eo, C. de fideicom. & in l. i. §. sciendum, ff. de legatis 3. & in l. i. §. si heret. ff. ad Trebell. cum similibus. Deinde pro hac parte expedient d. cap. grandi, ibi, eidem Regi succederet, quasi per huimodis verba innuit successorem in Regno succedere praedecessori, & ita succedere iure hereditario, cum per hoc solam ius dicatur succedi praedecessori, non autem per ius sanguinis, per quod non immediata antecessori succedit, nec inde, sed aliunde ius accipitur, ut supra ostendi. Et idem hoc contrariam opinionem, imo quod successor in Regno de se non deferatur iure sanguinis, sed potius iure hereditario, tenuerunt Oldrad. conf. 94. n. 8. cum seqq. Abb. hic n. 4. & alii quos refer, & sequitur Tiraq. de iure primog. q. 35. n. 3. cum seqq. Cost. de successione Portugallia, pag. 136. in fine, cum seqq. Cour. stral. c. 1. n. 4. & 7. Valaïc. de iure emph. q. 50. n. 2. & 1. & quod attinet ad Regni successione in eadem sententia resident Gom. l. 40. Tauri, man. 4. & 72. vbi Auend. glo. 1. n. 12. 23. 24. & 8. 1. Joan. Gare, de expensis d. 16. n. 1. 16. 3. & 32. Humad. l. 9. glo. 2. tit. 7. p. 2. & ibi Greg. col. 2. ante fin. post alios Aguirre n. 3. d. p. 1. n. 22. 6. 9. & 10.

20 Ex quibus duabus contrariis opinionibus prior verior est, & in iure magis solidum habet fundamentum nec per secunda facit text. in presenti, quatenus ex eo probare intendunt illius sequentes Regnum deferri iure hereditario, quia primò illa huins text verba, ibi, paterna re reddas, &c. intelligenda sunt de priuatione, non quidea Regni, vt potest quia adhuc eo tempore illud à fratre primogenito possidebatur, vt bene adiurunt Molin. d. disp. 6. 26. sub num. 8. col. vlt. Castil. d. cap. 19. sub n. 2. 4. col. 2. in med. sed solum hereditatis, & legitima sibi onus huimodis acceptant, vel patri reliete, ut supra ostendi. Secundò alia huimodis text. verba, ibi, ne si onus tibi à patre in iunctum, &c. probant onus prædicti voti potuisse inimigi eidem filio, non probant Regnum deferri iure hereditario, nam huimodis onus nec in iunctum fuit cum respectu ad Regnum, in quo huimodis filius immediate successor est, vt potest quia non ipse, sed eius frater primogenitus in eo immediate successor erat, sed solum cum respectu hereditatis paternae sibi reliete, neque etiam si cum intentu ad Regnum in iunctum sub eo respectu filium successorum non arctaret vi sua, sed solum ex vi acceptionis ad eodem filio facta, prout etiam ex sola hac vi obligaret respectu legitima, vt potest obuenientis non à patre, sed à lege natura, quæ omnia colliguntur ex supradictis. Nec tandem in hoc text. Pontifex aduersus eundem filium priuationem iuris ad Regnum ipsi alioquin competens post mortem fratris primogeniti minatur, ex eo quod illius tanquam hereditarium amitteret proper defectum prædicti oneris non adimpleri, ex vi d. Auth. hoc amplius, cum similibus, sed solu n. ex eo, quia eandem priuationem postulabat finis supernaturalis in ordine ad quem potuit summus Pontifex eam inducere in hoc text. quantumvis ius illud ad Regni successionei sive sanguinis, & non hereditarium, vt dixi supra n. 18.

21 Nec etiam obstat prædictæ priori sententia text. in d. cap. grandi, ibi, eidem Regi succederet, quia respondeat ea non intendere quod Regi prædecessori tribuendum sit ius in Regno competens successori, quasi in hunc ab illo dimanet, non enim dimanat, nec accipitur nisi à Republica, ut supra dixi n. 13, sed solum intendere quod proximitas gradus ad huimodis successionem requista reguletur & expendatur respectu

ultimo prædecessoris, vt dixi supra n. 16. & in hunc sensum dicatur ei succedere, id est in locum eius succedere; que explicatio apertior sit ex eo quod Pontifex subiungit alia verba, ibi, iure Regni, &c. vt ostenderet fratrem Regis, de quo ibi, ei non succedere simpliciter, propterea scilicet in hereditatibus heres defuncta succedit iure hereditario, sed ei succedere iure Regni, id est, successione sanguinis à iure Regni, id est, à iure, & consuetudine Regni inducta.

Et tu assumptio Crucis signaculo.] Vide Iacob. Grescam de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. c. 3. Et nuncupatio quod signum Crucis valeat contra demonum nocturna, & generaliter contra omnes infirmitates ex pluribus Scripturæ locis, & Sanctiora Patrum auctoritatibus ostendit. Emmanuel de Valle de incant. & ensalmis, seq. 1. c. 4. à n. 4. Et de miraculis S. Crucis, præterim aduersus demonum magias, & infestationes, vide Martin. Dels. disquisit. magie. lib. 6. p. vlt. c. 2. q. 3. & seq. Fr. Joan. Bleda de miraculis S. Crucis, Cour. lib. 4. var. o. 5. Bozz. de signis Ecclesiæ, tom. 2. lib. 15. c. 3. fol. 1. 10. Caffan. catalogo gloria mundi, p. 1. consid. 3. concl. 98. cum seqq. Card. Baron. in addit. ad martyrolog. Rom. die 7. Aprilis pag. 136. & Annalium Ecclesiæ, tom. 1. anno Christi 14. pag. mihi 31. Steph. Gratia. discept. forens. c. 2. 17. n. 60. Spreng. in mall. p. 2. q. 4. 4. 1. Petri. Thyræ de demoniac. p. 3. c. 4. & lib. de locis infestis, p. 3. c. 6. 8. Torreblanc. de magia. lib. 3. c. vlt. ex n. 37. & de multiplicatione ligni S. Crucis, vide eundem Card. Baron. in addit. ad Martyrolog. die 3. Maij, pag. 195. & tom. 2. annal. anno Christi 326. pag. 265. Hieron. Roman. de Republ. Christ. lib. 4. c. 10.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa comunitat votum ultramarinum in vigiliis, grat. & teiuaria, tunc maxime cum cesset casus, que inducit ad vocandum, ita etiam quod expensæ facienda in eundo, morando, & redeundo, integraliter mittantur in Terra sancta sub fiduciam.
- 2 Præiugia olim concessa Crucem recipientibus, remis. fine.
- 3 Nobilium, & in dignitate constitutorum peccatum exemplaria trahi solent ab inferioribus.
- 4 Verbum, licet, arbitrium boni viri aliqualiter videtur importare.
- 5 Seniores à longis itineribus sunt excusandi.
- 6 Senex præsumuntur morituros.
- 7 Votum quis non potest, quod in graue sua Ecclesiæ cui praest, detrimentum cedat.
- 8 Clerici habens qualcumque beneficium residentiam exigens sine sibi Episcopi facultate ad longam peregrinationem voto se obstringere nequit.
- 9 Voto in committendo peregrinationis Hierosolymitanæ habenda est ratio expensarum in eundo, commorando & redeundo.
- 10 Causa finalis voti cessante cessat legis obligatio.
- 11 Votum longa peregrinationis emissum ab Episcopis in consilio Romano Pontifice auctorando, & quomodo valeat, ostenditur.
- 12 Voto peregrinationis Hierosolymitanæ committit, hodie facienda est ad instar aliorum.
- 13 Voto peregrinandi in committatione an expensæ in peregrinatione promissa consumenda comunitari debent in elemosynas, & labor itineris in opera personalia, ostenditur.
- 14 Dispensare secum nemo potest.
- 15 Voto tenetur qui se voviisse certò scit, dubitat tamen an voto teneatur ratione materia, vel finis, aut diuersis circumstantia tunc occurrentis.

Cap.

Cap. Magnæ. VII.

¶ Apa cōmūnāt voto vtramarinūm pro labori-
bus in vigiliās, orationēs, & ieiunia, etiam qua
debet facere, sed deuotiūs, tunc maximē cūm cēſſa
cauſa, qua inducta ad vocationē, ita etiam quod
expēſia faciēt in eundo, morando, & redēndo
integritatē mittantur in Terra sancta, ſubſidium.
Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar.
Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Holt. Hentic. Anchār.
Panorm. Viuian. in rationali lib. 3. iuris Pontifici
pag. 320. Alagona in compendio iuris. Canon. pag. 492.
remiſſiō Catal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.
refutat ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 26.
cap. 3.

2. *Ac in ſigillum peregrinationis, &c.*] De priuilegiis
qui conſecrati Crucem recipiētibus, vide Henrīq. in
ſum. lib. 1. 3. c. 4. §. 4. Quo verò ordine recipiāt qui
Crucis charactere defiderat inſigniti, tradit Cam-
pī in ſu. tractatus. Zanchin. de hereticis, in iſtructiōne
de modo Crucis ſignandi.

3. *Quod enim agitur à Prelatis, &c.*] Notatur ad hoc,
quod nobilium, & in dignitate conſtitutorum peccata
in exemplum trahi ſolent ab inferioribus, vt per Ti-
raquel. de paix temper. cap. 31. num. 38. & ſeq. & c. 51.
num. 97. bene Flamin. de reſignat. benefic. lib. 5. queſt. 3.
n. 156.

4. *Quid licet?*] Notatur ad hoc, quod ex verbo, licet,
arbitriū boni viri videtur confeſſum, vt per Me-
noch. de arbitr. lib. 1. q. 8. n. 56. metiſum de diſt. vſu
ſeq. diſt. 19. 1. n. 5.

5. *Verum atatis vita ſenectentis, &c.*] Notatur ad hoc,
quod ſeniores à longis itineribus ſunt excufandi, vt
per Tiraquel. de iure primog. in prefat. num. 211. Senex
enim präfumit morituruſ. Alciat. de prieſt. reg. 1.
prieſt. 53. Menoch. eodem trāſl. lib. 6. prieſt. 46.
num. vii.

6. *Sine crinis aſſenſu, &c.*] Notatur ad hoc, quod quip-
pam votore non poſſunt, quod in graue ſuaronum Ec-
clēſiarum, quibus präfunt, detrimentum cedat, vt per
Azor. iſtit. moral. p. 1. lib. 11. 6. 16. q. 2.

8. *Clericos abſque ſu Epifcopi licentia, &c.*] Notatur ad
hoc, quod Clericus habens qualemcumque beneficium
rēdēntiam exigens ſine ſu Epifcopi facultate longa
peregrinationis, aut aliorum in ſu Ecclēſia prädi-
cium vergentium voto ſe adtrīngere nequit, vt per
Valer. Reginald. in praxi fori plement. lib. 30. trāſl. 3.
num. 9. Franc. Leo in Thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 11.
num. 11. Gregor. Lop. 2. in fine. it. 8. p. 1. nouē Barthol.
à S. Fausto in theſauro Religioſorum, lib. 1. queſt. 342.
Iacob. de Graffis in aereis deciſ. part. 2. lib. 2. cap. 12.
n. 24. Azor. d. lib. 1. cap. 26. queſt. 3. Sayr. in clauſi Regia,
lib. 6. c. 3. n. 25. Soat. de Relig. tom. 2. trāſl. de Voto, lib. 3.
cap. 4. n. 10. Sanchez in prieſt. Decalogi, tom. 1. lib. 4.
c. 12. 5. n. 44. etiam refoluentis abſque aliquiū licentia
emittere poſſe modicam peregrinationem, que ſeili-
cer petit ſolam abſentiam iure conceſſam. Quidam
excipiunt voto eundi in ſubſidium Hierofolymitanum,
qua illud emittere integrum ſu huiusmodi
Clerico inconfutabili Epifcopo; ſed bene Sanchez d.
c. 4. n. 45. cum Azor. citato loco, & Soat. d. lib. 3. cap. 4.
n. 12. dicit id ſolam licuiſſe olim quando omnibus
generaliter illuc adiutus patebat, & idem Sanch. loc. cit.
num. 46. reprobat ſententiam quorundam afferentium
teneri huiusmodi Clericos ſolueri expēſias itine-
ris, & redditus peregrinationis illius magna pro-
miſſe.

9. *Vi expēſia, quas vounē in eundo, &c.*] Notatur ad
Barb. Collect. Tom. I. I.

hoc, quod in commutando voto peregrinationis Hiero-
folymitanæ habenda eſt ratio expēſiarum in eun-
do, commorando, & redēndo, vt per Sayr. in clauſi
Regia, lib. 6. c. 12. num. 20. verſ. item conſideranda, Paul.
Comitol. reſponſ. mor. lib. 2. q. 13. per tot. Azor. d. lib. 11.
c. 18. q. 13. Soat. d. trāſl. de voto, lib. 6. c. 19. n. 19. in fine,
Sanch. d. lib. 4. c. 59. n. 11. cum ſeqg.

¶ *Qui a cēſſare cauſa, &c.*] Quando à principio cauſa
voti exiſtit, ac proinde id valuit, ac poſte cauſa cēſſauit

10. quidam dicunt non cēſſare voti obligationem, per text. in preſenti, vbi Epifcopus Trecentis votum Hierofolymitanæ peregrinationis Deo nuncuparat pro aſſequenda ſuæ Ecclēſia libertate ope Comitis Cam-
panie, quem ibi eſſe exiſtimabat, & tamen cū poſt
conſtarat illius Ducis morte intentionem Epifcopi
frustratam fuilie, conſultus Pontiſex id votum com-
mutat: quaſi ſupponens illud obligare, ita docent in
preſenti, gloſſ. verbo v. venire, Holt. n. 21. Butr. n. 25. &c.
Anchar. n. 5. Ceterum verius eſt cauſa finali voti cēſſante
cēſſare eius obligationem, vt per Sayr. in clauſi
Regia, lib. 6. c. 8. n. 14. Azor. d. lib. 11. c. 15. q. 13. Soat. de
Relig. tom. 2. trāſl. de voto, lib. 4. c. 18. n. 3. Sanch. in pre-
cepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 2. n. 42. vbi n. 43. dicit in
hoc text. ſecundū aliquos fuilie cauſam impulſiām
inuifionem illius Comitis, quæ cēſſauit: at melius dici
poſſe concludit eam voti conmutationem non fuilie
neceſſariam, ſed confeſſam ad maiorem cauſam,
quod aī non obſcuere ſignificare Pontiſec in pre-
ſenti, dum dicit cēſſante illius voti cauſa, potuiffiſe quo-
que eius obligationem finiri, quaſi dicat cēſſate ſi
fuit cauſa finalis, ſecus ſi impulſua, & ideo non dicit
cēſſate, ſed potuiffiſe cēſſare; additum hinc intellexi
non obſtare hunc endemmet text. quatenus appellaſt
hanc conmutationem indulgentiam, ſen priuilegium,
& ſubinde debere aliiquid operari, at nulla eſſet ope-
ratio ſi votum non obligaret, nam responderi ſapè
concedi priuilegia ad pacandas conſciencias, eſque
ſcrupulorum ſtimulis liberandas, eti in rigore
non eſſent neceſſaria.

Concedimis votum peregrinationis taliter computare,
&c.] Ergo votum longa peregrinationis emiſſum ab
Epifcopis inconfutabili Romano Pontiſec validum eſt
in ſolum ipſorum präiudicium, ac proinde eti ex-
pli nequeat abſque Pontiſec licentia, tenentur ta-
men eas expēſias eundi, & redēndi ſolueri, & in
eas id votum conmutare; ita, per hunc text. docent
Alcoz in ſum. c. 16. vbi de potentibus irritare. concl. 1.
fol. 55. Syluest. verbo votum 3. q. 1. Azor. d. lib. 11. c. 16.
q. 2. Sayr. in clauſi Regia, lib. 6. cap. 1. num. 24. verſ. ſecondū
vouere. Verum Abb. hic n. 15. exiſtimat votum huius-
modi, quod in hoc text. conmutauit Pontiſec, fuilie
irritum, & ſolius ſcandalis vitandi gratia fuilie a Pontiſec
conmutatum. Verior tamen opinio tenet votum
longa peregrinationis ab Epifcopo emiſſum eſte validum,
qua in hoc text. nullibi dicitur id votum fuilie
irritum, imo ſupponit fuilie validum, & ideo eti a
Pontiſec conmutatum, quare ita tenent Tabiēn. verba
votum 3. q. 2. n. 1. Soat. d. trāſl. de voto, lib. 3. cap. 4. & n. 44.
Barthol. à S. Fausto in theſauro Religioſorum, lib. 1. q. 337.
Sanch. in prieſt. Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 25. n. 39. vbi
n. 40. aduerterit in hoc calu eſte irritum huiusmodi vo-
tum quando attentis circumſtantia iudicaretur maius
Dei obſequium reſidere, nec petere eius abſentia fa-
cultatem, & num. 41. pariter aduerterit quando id vo-
tum eſſet validum, minimē teneri Epifcopum ad ex-
pēſias eundi, & redēndi, vt exiſtimant Alcoz.
Syluest. Azor. & Sayr. locis proxime citatis, quia ex
vi voti tantum teneat implere conditionem perendo
licentiam a Pontiſec, quod ſi ille deſegret, ad ni-
hil obligabit votum; dum Pontiſec voluntatem non
reuſe

BBOSA
Ius Can.

2. 13.
CIVI

renouauerit; si autem licentiam concedat, obligabit votum ad peregrinationem, & si illam exequi velit, nulla opus est commutatione; si autem exequi nolit, opus est commutatione, aut dispensatione, nec est præcisæ necessarium commutationem fieri in eas expensas. Quando autem votum esset irritum, tanquam obstante maiori bono nulla soluendi expensæ remanet obligatio, quod illæ non sint per se promissæ, sed tanquam accessoriæ votæ personaliæ, & ideo cessante obligatione principali, cessat accessoriæ. Hinc aliqui excipiunt votum eundi in subdium Hierosolymitanum, quasi illud emittere, & exequi inconsulto Romano Pontifice integrum sit Episcopis, ex quorum numero sunt Anchæ. *b. n. 12.* Butr. in *cap. scripture, n. 4. vers. secundo, hoc tit. vbi Abb. mun. vlt.* Zabar. *mm. 3. q. 8. & Anan. n. 9.* Sed dicendum id olim licuisse Episcopis cum omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, at cum hodie is aditus non pateat, Pontificia licentia est necessaria, *Azor. d. lib. 1. c. 16. q. 2. Sanch. d. c. 25. num. 42. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 339.*

In necessarios viis Terræ illius, &c.] Qnamvis antem votum peregrinationis Hierosolymitanæ, & maximæ quando in eius loci subdium est factum, soliti olim fuissent Pontifices commutare in elemosynam in eius loci subdium mittendam propter virgente necessestam succurrenti illis temporibus expeditioni bellicæ in illius Terra subdium, hodie tamen cum expeditio illi profuscessauerit, non est necessaria ea huius voti commutatio, sed instar aliorum fieri potest, ut docent Soar. *d. tract. de voto, lib. 6. c. 19. n. 16. & 17. Sanch. d. lib. 4. c. 56. n. 26.*

Laborem etiam laboribus recompensæ, &c.] Ergo in voti peregrinandi commutatio expensæ in peregrinatione promissa consumenda commutari debet in elemosynas, & labor itineris in opera personalia, ac proinde requiritur, ut votum perlonale commutetur in aliud perlonale, & reale in aliud reale, vt dicunt Angel. verbo votum 4. n. 12. Angles in floribus Theologis, p. 2. quæst. vniuers. de voto, art. 8. difficult. 6. Verum id accipiendo non est tanquam quid præcepti, sed tanquam quid consilij, & tanquam quid congruentius, quia inter similia veritas propria qualitas, & inter ea faciliter inveniuntur, & acceditur magis priori voti materia, & fini, ita bene docent Soar. *d. n. 16. & 17. Sanch. c. 56. n. 26.* Labor peregrinationis promissa commutatur sic à viris doctis. Si peregrinatio pedestris sit, ut ultra expensas labor vnius diei commutetur in vnius diei ieiunium, & duorum dierum in duo ieiunia, & sic deinceps. Si non sit pedestris, ut labor quatuor dierum in vnius diei ieiunium commutetur, ita Sayr. *d. lib. 6. c. 12. n. 2. c. vers. item consideranda.* Azor. *d. lib. 11. c. 18. q. 13. Sanch. d. lib. 4. c. 56. n. 40.*

In gloss. Nolnisti, ibi, quoniam nemo iuramentum suum, vel votum debet interpretari. Notatur ad hoc, quod nemo potest secum dispensare, ut per Sanch. *de Matrim. lib. 8. disp. 3. n. 5. vbi n. 6.* resoluti probabiliter esse posse Romanum Pontificem, erga se ipsum dispensare in illi omnibus, in quibus potest cum subditis, & n. 8. idem reputat posse Episcopos, ut videre est apud illum. Et de Romano Pontifice & aliis Episcopis quod posse secum dispensare in legibus à se positis, & in votis & iuramentis propriis, sicut & cum aliis subditis dispensare possint, tenent Soar. *de legib. lib. 6. c. 12. à mm. 8. Salas cod. tract. disp. 2. c. sect. 3. difficile. 3. & sect. 12. Basil. Pont. tract. de Matrim. l. 8. c. 4. n. 9. vbi n. 1.* aliter non obstat textus *in praesenti*, vbi Innoc. III. loquens de Trecensi Episcopo, qui peregrinationem voverat ex certa causa, qua iam cessauerat, quasi Episcopum laudans ait noluisse illum absque Sedis Apost. consilio

se voti obligatione exemptum indicare, quia respondet id supererogationis, & consilij opus fuisse, non necessitatis.

In ead gloss. ibi, *Nisi certus esset quod non esset obligatus.* Notatur ad hoc, quod si quis se votuisse certificat, dubitat tamen num voto teneatur ratione materia, vel finis, aut alieuius circumstantia tunc occurrentis, teneatur voto, ut per Butr. *b. n. 14. Cott. in memorab. verbo fiducior indemnitas.* *Natur. ex man. c. 12. n. 37. & 54. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 7. 2. n. 7. Hofst. Angel. Gratian. & quodam Theologos, quos refer, & sequitur Sanch. *de Matrim. lib. 2. disp. 4. n. 35.**

S V M M A R I V M.

- 1 *Impedito ad tempus exequi votum ultramariనion di latio conceditur, perpetuo vero impedito induc tur redempio in eo, quod magis expedit Terra sanctæ, & n. 2.*
- 2 *Inops dicitur qui ex operis, vel artificio debet victim quare.*
- 3 *Marius an teneatur secum deferre vxorem illum caritati volentem, offenditur.*
- 4 *Pœnitentia potest ex causa commutari ab eo Sacerdote, qui eam iniunxit.*

C A P. Quod super his. VIII.

Votum Terræ sanctæ votens si est pauper, infirmus, vel alia insta causa temporanea impeditus, obtinebit dilationem voti; si vero causa sit perpetua, expensæ quæ alias erunt facienda, miti debent in subdium Terræ sanctæ, & pro labore iniungi alia pœnitentia. Si vero sua præficiens est ibi velis, ipse ite teneatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Hofst. Henric. Anchæ Panorm. Vivian. in ration. lib. 3. iuris Pontifici, pag. 492. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 321. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refector ab Ant. August. collect. 2. *Decret. lib. 3. tit. 26. c. 4.*

Hanc eadem conclusionem ex hoc textum *de clementi Soar. de Relig. tom. 1. tract. de voto, lib. 4. c. 11. n. 16. c. 17. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 1. n. 25.* Azor. *infir. moral. p. 1. lib. 11. c. 15. q. 1. 2. inde in ferentes ad alios casus.*

Qui de laboribus suis sibi possint acquirere necessaria; Notatur ad hoc, quod dicitur inops, qui ex operis, vel artificio debet victim quare, ut per D. Bartol. in l. 1. ff. *solutio matrim. p. 4. n. 62.*

Vixi vios suos sequuntur. Ergo vir tenetur secum deferre vxorem illum comitari volentem, de quo an verum sit, vide Doctores citatos ad c. 1. n. 5. de coning. leprof. pag. 56. & præcipue Sanch. *de Matrim. lib. 9. disp. 4. n. 14. vbi intelligit si alieuius sit diu habitatus, impetrantque illi necessaria expensæ ad transferendam vxorem, si tamen vir proficiat ut statim redditus, aut nullibi notabile morum facturus, sed ad varia negotia peragenda diversis in locis tendar, secum deferre non teneatur vxorem.*

In gloss. *Potens.* Notatur ad hoc, quod regulariter pœnitentia potest ex causa commutari ab eo Sacerdote, qui eam iniunxit, ut per Tiraq. *de panis tempor. in prefat. n. 28.*

S V M M A

S V M M A R I V M.

- 1 Votum ultramarinum non potest redimi, & communitari per alium quam per Papam, & n.2.
- 2 Votum eundi in subdium Terra sancta emissum a filiofamilias an possit a patre irritari, ostenditur.
- 3 Religiosi quancos sint parum literati possunt promoueri, quia in eis magis attenditur vita, quam scientia.
- 4 Mens ex prefatione colligitur.
- 5 Proximam declarat decisionem.
- 6 Clerici possunt interesse bello iusto, ut dent consilium.
- 7 Votum eundi in subdium Terra sancta emittre potest vir renitente uxore, quod exequi tenetur, & ab ea irritari non potest.
- 8 Vxor votum eundi in subdium Terra sancta non potest emittre, nec exequi viro contradicente, & n.10.
- 9 Clerici non possunt esse in bello, & pugnare, & qualiter autem interesse possint abque irregularitatis incisus, remissus.

C A P. Ex multa. IX.

Commissatio voti Terra sancta spectat ad solum Papam, vel ad illos, quibus specialiter committit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Butr. Imol. Anan. Hof. Henric. Anch. Panorm. Viu. in varior. lib. 3. iuris Pontif. pag. 322. Alagona in coepit. iur. Canon. pag. 493. remissus Ximen. in concord. p.1. & 2. referunt ab Ant. Augu. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 5.

De materia huius textu vide Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 4. c. 11. n. 17. & seqq. Hinc probari sollet votum eundi in subdium Terra sancta emissum a filiofamilias non posse a patre irritari, quod deduci videtur ex §. in tanta, iuris. hoc eod. text. vbi datur licentia viro exequendi huiusmodi votum inuita vxore; at maius est praedictum vxoris, quam patris, ergo a fortiori poterit filiosum, id votum inuito patre exequi, ita docent Sylvest. verbo votum, 3. q. 6. Nauar. in man. 6. 12. n. 70. Gregor. 1. 3. verbo de edad. tit. 8. p. 1. Iacob. de Graff. in aures decis. p. 1. lib. 2. cap. 29. n. 6. Fr. Emmam. in summa. tom. 2. c. 9. n. 9. concil. 8. in fine. Sed quamvis haec opinio sit communis, nullo iure probatur, quia cum text. in praesenti, in d. §. in tanta, id viro concedens in vxoris preiudicium, sit a iure exorbitans, non est extendendum, sicut nec extenditur ad seruum, nec ad Religiosum; eo vel maximè quod disp. sit ratio, filius enim est propriè subiectus patri, non sic autem vir vxori, immo eius caput: item vir habet administrationem familiæ, & magis ei fidit ius in eo voto exequendo cum fructu. Quare iure optimo Soar. d. tract. de voto, lib. 6. c. 1. n. 11. & Sanch. in praecipa Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 3. n. 26. dicunt praedictam Doctorum resolutionem dubiam esse, & ideo merito tria adiuvant. Primum est, si id votum sit peregrinationis causa fidelium deuotionis, potest irritari a patre: quia nec vir id votum exequi potest absque vxoris consensu. Secundum est, si id votum sit in Terra sanctæ subdium, idque expensis patentis si faciendum, nullatenus potest absque patris licentia impleri, quia nullo iure conceditur filio disponere de bonis paternis. Ultimum est si subdium illud esset tantum personale, tunc forsan procederet supradicta resolutio, non tam ex iure humano, quam ex naturali, quia ratio boni communis preponderaret iuri paterno.

Barbas. Collect. Tom. I. I.

Quorum plures idiota sunt.] Notatur ad hoc, quod Religiosi, & Abbates, etiam si parum literati, possunt promoueri, quia in eis magis attenditur vita, quam scientia, ut per Cott. in memorab. verba Abbates, pag. 1.

§. Secundò quæstiusti.

Votum ultramarinum non debet communitari si votum est habilis ad eundum, inhabilis ad pugnandum si suo consilio potest prodesse exercitum, vel secundum ducere bellatores, aut si sic dives. Colligunt Doctores in principio text. citati.

Verum si ad superiora, &c.] Notatur ad hoc, quod ex prefatione colligitur mens, ut per Tiraq. c. 7. ante causam, limit. 1. n. 6. 5. M. card. de probat. concl. 1. 284. n. 6. Guier. practic. lib. 1. q. 89. a. n. 3. Procmium enim declarat decisionem l. c. pater. §. dulcissimi. ff. de legatis 2. l. vlt. ff. de hered. iuris. Molini. de primog. lib. 1. c. 5. n. 7.

Maturitate tamen consilij, &c.] Notatur ad hoc, quod Clerici possunt interesse bello iusto, ut dent consilium, sicut docent plures, quos circai ad cap. peritio 2. 1. in fr. de homicid. quibus adde Rebuff. in auth. habita. C. ne filius pro pare, verbo Episcoporum.

§. In tanta.

Probat hic §. virum renitente uxore posse votum in subdium Terra sancta eundi emittere, & exequi teneri, nec ab uxore posse irritari, ut per Greg. l. 9. verbo iuris Hierusalem. 1. 4. S. p. 1. Iacob. Gresserum de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. cap. 3. pag. 10. Sanch. de Marrim. lib. 9. disp. 4. n. 16. & in praecipa Decalogi, lib. 4. c. 34. Fr. Emmam. in summa. p. 2. c. 90. concl. 8. Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum. lib. 1. q. 283. Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 5. n. 9. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto. lib. 6. c. 4. n. 14. vbi bene addit cum D. Thom. quodlib. 4. art. 11. & D. Antonin. p. 2. tit. 1. c. 22. §. 1. virum non posse impuler personaliter iure votum, si vxor nolit eum comitari, & sit iuuenis, relinquaturque in periculo incontinentia, nec vxorem teneri illum comitari, eo quod sit res validè onerosa, quia ex iure naturæ tenetur vir canere id vxoris periculum, & ideo satisfacit tunc redimendo votum. Vxor tamen non potest simile votum emittere, & exequi viro contradicente, Sanch. d. lib. 4. n. 17. Soar. d. lib. 6. c. 4. n. 15. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 284. Fr. Emmam. d. concl. 8. Sayr. d. c. 5. n. 10. vbi respondeat ad text. in cap. quod super his. sup. hoc tit. in fine, vbi dicit quod vadat per se, aut per alium, cum ibi non exprimatur an de licentia iuris, vel siue votum emisum fuerit, intelligendum eo modo, quo minus huius communis opinioni contradicat.

In gloss. V. i. ibi, specialissima casu, &c. Fatoe Terra sanctæ continet hinc text. casum specialissimum, & id est non habet locum quando peregrinatio efficit non in subdium, sed causa deuotionis, ut per Sanchez d. disp. 4. n. 15. Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 5. n. 9. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 183. ver. alij vero.

§. De Clericis.

Clerici tanquam inhabiles ad pugnandum redimunt votum ultramarinum nisi in certis casibus. Colligunt Doctores in principio text. citati.

Reddit inhabiles ad pugnandum.] Notatur ad hoc, quod Clerici non possunt esse in bello, & pugnare, ut per Menochi. conf. 5. 4. n. 19. Iacob. Gresserum de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. cap. 3. Miles enim Christi non debet se præliis immiscere, etiam contra infideles, Perez l. 1. vol. 1. vers. ad vnum. tit. 1. lib. 4. Ordin. pag. 766.

D a 2 N 2

REBOSA
IUS CAN.

2.13.
CIVI
15

2. *Nisi vel consilio strenui, &c.*] Qualiter autem Clerici in bello iusto absque irregularitatis incusus inter se possint, vide Bernard. & Salzed. in *pract. c. 104. in noua impress. Rota apud Farin. decif. 3. in fine p. 2. recent.* Bellet. *disquisit. cleric. p. 1. sit. de disciplinacteriali, §. 5. n. 140. cum seqq. Vgolin. de irregular. c. 12. §. 2. Sayr. de consil. lib. 7. c. 19. Bonac. eod. tract. disp. 7. q. 4. punct. 4. latissimè illustr. D. Roder. à Cunha in comment. ad princip. dist. 21. ex n. 5.*

S V M M A R I V M.

1. *Religionem ingredi voulens non satisfacit Episcopatum suscipiendo, sed prius debet Religionem intrare & n. 2.*
2. *Declaratur text. in presenti, & n. 4.*
3. *Pape licentia an desideretur ad admittendum Episcopatum, iam semel acceptatum, transcendum que ad Religionem gratia prioris voti adimplendi, remissum.*

C A P. Per tuas. X.

1. **R**eligionis ingressum voulens non satisfacit voto Episcopatum suscipiendo, sed prius debet Religionem intrare, quām Episcopus fieri. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Innoc. Colleget. Zabat. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butt. Host. Anch. Henric. Panorm. *Vin. ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 324. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 493. remissum Ximen. in concord. part. 2.*

2. Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Valer. Reginald. in *pract. fori panitent. lib. 18. n. 382.* Barthol. à S. Fausto in *thesauro Religionum. lib. 1. q. 191. c. 334. & lib. 5. q. 41.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 16. q. 2. & c. 2. q. vlt. latè Barthol. de Vecchis in *pract. observanda in admittendis ad Religionis statu nouit. disp. 2. dub. 3. ex n. 3. vbi subdit. c. Angel. verbo voto. 2. n. 12. & Sylvest. eodem verbo. 3. q. 9. esse mortale accepte Episcopatum nondum impletu eo Religionis voto. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 19. n. 2. nouissimè post primam impressionem viuis Hieron. Roder. in *compend. quast. Regul. refol. 1. 11. n. 14.***

3. Sed obstat maximè quid status Episcopi est perfectior statu Regulari. *cap. xviens. de iure. cap. licet, de Regulari. & votum non iuris. qui commutat in melius. cap. peruenit. il. 2. illo iur. de irreire.* In primis Abb. in *pract. n. 6.* dicit decisionem huius text. ex eo procedere, quia voulens ille ex ambitione consenserat electioni sua in Episcopum, si enim zelo bono ductus consenseret, nullius culpe reus foret, sed haec expostio placere non posset, quia de illa ambitione ex text. non constat, immo cum post electionem consulat Pontificem quid efficeret debeat, potius præsumenda est bona intentio. Alij explicant procedere eo quid electus ille Episcopus erat in lethali, utpote, qui votum Religionis tempore prestito non impleuerat, at electio Episcopi in mortali existens est castanda, cum eligantur ad ministranda Sacra mentia, que ministratura gratiam exigit, ita Hostien. *huc num. 2.* Ioan. Andr. *num. 6.* Butt. *num. 7.* & Henric. *num. 3.* Sed nec haec expostio placet, quia si huius ratione inniteretur deciso Pontif. obligaret solum ad agendum præterita culpa pœnitentiam, qua redderetur ille Sacramentorum ministro aptus, nec verè dixisset text. opus, esse Episcopatus renuntiatio. Quare Henric. in *summa lib. 10. de Sacramento Ordinis. c. 32. num. vlt. in commento lib. I.*

Et Fr. Emman. in *summa. tom. 2. cap. 6. num. 6.* dicunt Summum Pontificem in *presenti*, loqui de consilio, ibi, *consilium*, cum nulla sit culpa acceptare Episcopatum, & ob id non adimplere Religionis votum. Sed quamvis videatur Pontificem loqui de consilio cum utrum verbo, *consilium*, tamen re vera præcipit, ut constat ex illis verbis. *Si tuum desideras facare conscientiam, quia obferuare consilium non pertinet ad sanitatem conscientiae tuendam, & idem dixit Pontifex, consilium, non quia non sit præceptum, sed quia non procedat in forma iudicij, si enim sic procederet, cogeret.*

Verum his non obstantibus securè dicendum est hunc tenei dimissio Episcopatu ad Religionem transire, quia acceptans Episcopatum, admittit impedimentum Religionis promissæ, & sic erit voti reus, quamvis enim non repugnet, vt Religiosus fiat Episcopus, repugnat tamen vt Episcopus fiat Religiosus, quia oportet illum prius fieri nouitum, & in operibus humilibus verari, que dignitatem Episcopi dedecet; ita merito post Sylvest. Abul. Angel. Tabien. Caet. & alios doceat Sanchez in *præcepta Decalogi*, *tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 5.* nouissimè Bartholom. à S. Fausto in *thesauro Religionum. lib. 1. de voto simplici, in commun. q. 191. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. cap. 16. quast. 2. & cap. 2. 2. quast. vlt. & p. 2. lib. 3. c. 32. quast. vlt. vbi respondeat ad obiecctionem illam de statu Episcopali quid sit perfectior statu Religionum, nihil impedit, quia votum sub præcepto cadit, Episcopatus verò consilij, non præcepti opus est: & ad illud quid licitus est transitus à Religione ad Episcopatum, respondet transitus humi- modi fieri auctoriter Summi Pontificis, non propria voluntate Religiosi.*

Vtrum autem desideretur licentia Pontificis ad dimissum Episcopatum illum semel acceptatum, transcendumque ad Religionem gratia prioris voti impleendi: vide Caet. 2. 2. q. vlt. art. 3. circa solutionem ad 1. dub. 2. Sanchez d. c. 17. n. 6. Azor. d. lib. 11. c. 16. q. 2. Soar. d. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 8. & tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 2. 2. num. 1. Barthol. de Vecchis in *pract. observanda in admittendis ad Religionis statu nouit. disp. 2. dub. 3. num. 5.* vbi resolutum licentiam in hoc casu desiderari, nisi Episcopus efficeretur tantummodo electus, sed non confirmatus. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 335. vbi q. 338. querit an Episcopus, cui talis licentia à Pontifice dengatur, ad aliquid faciendum ex vi voti teneatur?

Si verò Episcopus post Episcopatum emitta votum adeundi Religionem, certum est hoc casu votum includere conditionem affirmatiuam, si Pontifex licentiam concesserit, quia in consilio Romano Pontifex non potest renuntiare Episcopatu, ac Religionem ingredi, & ideo cum id votum non sit omnino iritatum, tenetur Episcopus consensum Papæ petere, eoque obtento votum adimplere, & è conuerso eo denegato liber erit: ita Sylvest. verbo voto 3. quast. 1. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 11. c. 16. q. 2. Sayr. in claus. Regia lib. 6. c. 5. n. 2. 4. in fine, Sanch. d. lib. 4. c. 25. n. 36. Barthol. de Vecchis vbi supr. ex num. 7. An & quando votum non acceptandi Episcopatum obliget, latè & eleganter agit Illustri. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad c. 1. ex n. 8. dist. 8. 5.

S V M M A R I V M.

1. *Prælatus etiam professus potest votum ultramarinus emittere, & in suos vissus vicecameram prouenientiam Ecclesia convertere.*

2. *Prælati*

- 2 Praelatis & Clerici habentes qualiacunque beneficia exigentia residentiam, nequeunt longa Peregrinationis in suarum Ecclesiarum praeditum vergentis voto se adstringere.
- 3 Praelatis licet olim erat cum omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, emittere votum eundi in subdium Hierosolymitanum emittere, ac exequi sine superioris licentia.
- 4 Praelatis Regularibus officio prædicandi fungentibus, non autem simplicibus Religiosis, integrum fuit olim votum eundi in subdium Hierosolymitanum emittere, ac exequi sine superioris licentia.

CAP. Postulastis. XI. & vlt.

Honor. III.

Regulares superiores Crucis signati poterant ex voto dimissis idoneis procuratoribus adire Terram sanctam, & secundum ferre vigesimam debitam, si tamen erant utiles verbo, exemplo, & consilio, & eorum abfencia Ecclesia non enorimter laderentur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Buti. Imol. Anan. Holt. Henric. Anch. Panorm. Viu. in ratione lib. 3. iuris Pontif. pag. 325. Alagon. in compend. iuris Canon. pag. 49. remissiunc Ximen. in concord. p. 2.

2 Per absentiam vestram enormiter non laderantur.] Eg. Praelati, & Clerici habentes qualiacunque beneficia exigentia residentiam nequeunt longa peregrinationis in suarum Ecclesiarum praeditum vergentis voto se adstringere, ut per Azot. iuris. moral. p. 1. lib. 1. c. 6. q. 3. Sanchez in precepta Decalogi, tom. I. lib. 4. c. 25. n. 44. & 49. Fr. Emman. in summ. p. 2. c. 90. n. 5. Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 5. n. 25. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 10. noue Barth. & S. Faust. in thesauro Religiosorum, lib. 1. q. 342.

3 Potestis, & teneatis votum peregrinationis implere.] Olim quando omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, licet olim erat Praelatis emittere votum eundi in subdium Hierosolymitanum, illudque exequi inconsulto Romano Pontif. tenebantur, videnter Richard. in 4. dist. 38. art. 4. q. 2. Rosell. in sum. verbo votum 2. n. 16. At cum hodie se aditus non patet, necessaria est Pontificis licentia, Angel. verbo votum 2. n. 2. Sylvest. eod. verbo 3. q. 2. Azot. q. 3. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 12. Sanchez. d. 4. c. 25. n. 45. Et ita olim integrum fuisse solis Praelatis Regularibus officio prædicandi fungentibus votum eundi in subdium Hierosolymitanum emittere, ac exequi sine superioris licentia, ac subinde ab illo non posse irritari, resoluunt Abb. in prefatis, num. 2. Rosell. dicto verbo votum 2. num. vlt. Sylvest. eod. verbo 3. q. 4. hinc inferences id non esse licetum simplicibus Religiosis; quamvis illos id votum emittere, atque exequi abfique Abbatis licentia posse, nec Abbatem illud irritare valere teneant in prefatis. Ioan. Andr. n. 2. Holt. n. 1. Anch. n. 5. & Anan. n. 2. & in cap. ex multa, hoc. vlt. Holt. num. vlt. Buti. n. 11. Anch. in fine, & Ioan. Andr. n. 6. in fine.

Barbos. Collect. Tom. I. I.

De Status Monachorum, & Canonorum Regularium.

TIT. XXXV.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores referuntur super hanc rubr. scribentes.
- 2 S. Basili.
- 3 S. Benedicti.
- 4 Cluniacensium.
- 5 Camaldulensium.
- 6 Fontis Coryli.
- 7 Vallis Umbrosæ.
- 8 Grandimontensium.
- 9 Carthusianorum.
- 10 Cisterciensium.
- 11 Montis Virginis.
- 12 Sylvestrinorum.
- 13 Caletinorum.
- 14 S. Ambrosij ad nemus.
- 15 Oliuetanorum.
- 16 S. Hieronymi per Hispaniam.
- 17 S. Hieronymi in Pisis.
- 18 S. Hieronymi in Fessulanis.
- 19 Doctores referuntur de Canonici Regularibus.
- 20 Canonici Regulares instituti ab Apostolis.
- 21 Lateranenses.
- 22 S. Fridiani.
- 23 S. Ruffi.
- 24 Aroaie.
- 25 S. Vitoris.
- 26 Premonstratenses.
- 27 Mantuanii.
- 28 Spiritus sancti apud Venetos.
- 29 S. Sepulchri.
- 30 S. Crucis Comimbricensis.
- 31 Vallis viridis.
- 32 VV indecimenses.
- 33 S. Salvatoris.
- 34 S. Georgii in Alga.
- 35 S. Petri de Monte Corbulo.

Monachi.

Canonici Regulares.

VPER hanc rubr. scripserunt Zabari, Ioan. Andr. Imol. Anan. Buti. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in breviario aureo fol. 109. Ioan. de Londris in breviario sanctorum Canonum, fol. 176. verso. Petri de Ratenna in compendio iuris Canon. Martin. Mefnart. in epistole Decret. fol. 134. verso. Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 481. Goffred. & Holt. in summ. huius tit. Alex. Callan. & Anastas. Germon. in paratitlis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. noue Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris Canon. sub eod.

Monachorum.] Monachales congregations hodie plures numerantur in Ecclesia Catholica, & inter omnes primum locum obtinet Religio Sancti Basili ab eodem Sancto Basilio Magno instituta anno 369. Pontifice Felice II. Imperatore Juliano apostata; crevit maxime hæc familia per Orientem, translatæ est etiam ad Occidentem, vbi adhuc durat. Vexitur Monachi nigro colore, habent Monasterium prope Romanum in loco, qui appellatur Grotta ferrata. De hac Religione agunt Sanctus Antoninus 2. part. hist. tit. 15. cap. 12. Callanus in catalogo gloria mundi, part. 4. confid. 54. Dd. 2. Paul.

REBOSA
IUS CANONICUM

2. 13.
CIVI
18.